

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

Peer to peer půjčky

Peer to peer loans

Šárka Knotová

Plzeň 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Peer to peer půjčky“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí diplomové práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 22. 4. 2023

v. r. *Šárka Knotová*

Zásady pro vypracování práce

1. Vytvořte úvod do základní problematiky P2P půjček, definujte cíl a metodiku řešení.
2. Zpracujte teoretická východiska k problematice vybraných P2P platforem v ČR a zahraničí.
3. Na konkrétních modelových příkladech demonstруйте s využitím metody analýzy a komparace fungování P2P půjček a bankovního úvěru. Shrňte zjištěné poznatky.
4. Zhodnoťte současný stav P2P půjček a odhadněte budoucí vývoj.

Poděkování

Prvně bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce Ing. Janě Šturcové Ph.D. především za odborné vedení, pomoc a cenné rady, které mi v průběhu zpracování diplomové práce věnovala. Rovněž za ochotu, trpělivost a čas, který mi věnovala. Mé poděkování patří také mé rodině, která mi umožnila studium a vždy mě plně podporovala.

Obsah

Úvod	7
Cíl a metodika	8
1 Sdílená ekonomika	9
1.1 Historie sdílené ekonomiky.....	9
1.2 Současný model sdílené ekonomiky	11
1.3 Regulace sdílené ekonomiky.....	12
1.4 Sektory sdílené ekonomiky	13
1.4.1 Sektor ubytovacích služeb	14
1.4.2 Sektor dopravních služeb.....	15
1.4.3 Sektor finančních služeb	16
2 Úvěrové produkty	18
2.1 Způsob splácení úvěru.....	18
2.2 Úrok a úroková sazba	19
2.3 Struktura bankovních úvěrových produktů	20
2.4 Peněžní úvěry	20
2.4.1 Kontokorentní úvěr	21
2.4.2 Hypoteční úvěr.....	21
2.4.3 Spotřebitelské úvěry	23
3 Charakteristika peer to peer půjček	26
3.1 Historie a vývoj peer to peer půjček	26
3.2 Právní úprava peer to peer půjček	27
3.3 Charakteristika peer to peer půjček	30
3.4 Výhody a nevýhody peer to peer půjček	33
3.5 Peer to peer platformy v České republice	35

3.5.1	Zonky	35
3.5.2	Bankerat	37
3.5.3	Bondster	38
3.6	Zahraniční peer to peer platformy	40
3.6.1	Žlutý meloun	40
3.6.2	Mintos	41
3.6.3	Estateguru	44
3.6.4	Twino	45
4	Srovnání peer to peer půjček s bankovními úvěry	46
4.1	Srovnání fungování peer to peer platform s bankovními institucemi	46
4.1.1	Bonita dlužníka	47
4.1.2	Úroková sazba	50
4.1.3	RPSN	51
4.1.4	Pojištění schopnosti splácet	52
5	Modelové příklady	53
5.1	Modelový příklad č. 1 – srovnání bankovního úvěru a peer to peer půjčky	53
5.2	Modelový příklad č. 2 - porovnání spořicího účtu a investice do peer to peer půjčky.....	59
5.2.1	Investice u peer to peer platformy Zonky Rentiér – „renta“	61
5.2.2	Spořicí účet u České spořitelny a. s.	62
5.3	Modelový příklad č. 3 – srovnání investice u bankovní společnosti a investice u peer to peer platformu	65
5.3.1	Investice u peer to peer platformy Zonky Rentiér – „reinvestice“	66
5.3.2	Investice u České spořitelny a. s.	67
5.4	Celkové zhodnocení modelových příkladů	70
	Závěr	71

Seznam použitých zdrojů 72

Seznam tabulek 76

Seznam obrázků 77

Abstrakt

Abstract

Úvod

Tato diplomová práce se bude zabývat problematikou peer to peer půjček.

V posledních letech je často diskutovaným tématem finanční gramotnost a to nejen u dětí, ale např. i u seniorů. V běžném životě každého člověka se může stát, že se dostane do situace, ve které bude nucen řešit nedostatek finančních prostředků. K získání potřebných peněžních prostředků nabízí veřejnosti finanční trh několik alternativ.

Tradiční způsob, jak získat chybějící finanční prostředky, je prostřednictvím bankovního úvěru. V posledních letech ovšem bankovním institucím roste konkurence, kterou tvoří především peer to peer platformy. Peer to peer platformy jsou součástí sdílené ekonomiky, která neustále rozšiřuje své působení a lze ji zaregistrovat v mnoha odvětvích např. ve finančním, v dopravě či v sektoru ubytování.

Bankovní instituce na finančním trhu působí mnohem déle než peer to peer platformy. To může být důvod, proč řada spotřebitelů volí bankovní úvěr oproti peer to peer půjčce. I přesto se ale peer to peer platformám na trhu daří. To může být zapříčiněno řadou faktorů např. úrokovými sazbami. Dalším důvodem může být větší dostupnost získání peer to peer půjčky oproti bankovnímu úvěru. Obě instituce jsou povinny zjišťovat bonitu daného klienta, ovšem u peer to peer společnosti má šanci získat půjčku i klient s poměrně rizikovým profilem. Neboli takový klient, který by mohl mít problém získat úvěr u bankovní společnosti.

Častým důvodem, proč se spotřebitelé rozhodnou pro peer to peer půjčku, může být např. refinancování jiné půjčky. Peer to peer platformy nabízejí poměrně výhodné podmínky a řada autorů tvrdí, že jsou peer to peer půjčky pro klienta vhodnější variantou než bankovní úvěr. V České republice je nejznámější peer to peer platformou společnost Zonky, která je na finančním trhu téměř deset let.

Cíl a metodika

Hlavním cílem diplomové práce bude na základě teoretických východisek identifikovat a zhodnotit fungování peer to peer půjček.

Dílčím cílem bude na základě třech modelových příkladů porovnat peer to peer půjčku s bankovním úvěrem nejprve z pohledu dlužníka a následně z pohledu investora.

Teoretická část práce bude zaměřená na problematiku peer to peer půjček v České republice i v zahraničí. Nejprve bude v práci popsáno odvětví sdílené ekonomiky, její historie, současný model, ale také regulace a sektory, ve kterých působí. Dále budou v práci popsány úvěrové produkty od bankovních institucí. Další kapitola bude věnována samotným peer to peer půjčkám. Nejprve bude v práci popsána historie a vývoj peer to peer půjček, poté právní úprava, charakteristika a výhody a nevýhody, které jsou spojené s peer to peer půjčkami. V neposlední řadě budou v práci popsány vybrané peer to peer platformy působící v České republice a v zahraničí.

Praktická část práce bude zaměřena na srovnání fungování bankovních institucí a peer to peer platform. Dále budou v praktické části sestaveny tři modelové příklady, které budou zaměřeny na srovnání produktů od bankovní instituce a produktů od peer to peer platformy. První modelový příklad bude zaměřen na srovnání bankovního úvěru a peer to peer půjčky z pohledu žadatele. Druhý modelový příklad bude sestaven na porovnání spořicího účtu a investice do peer to peer půjčky. Poslední modelový příklad bude srovnávat investici u bankovní instituce s investicí u peer to peer platformy. Následně bude provedeno celkové zhodnocení modelových příkladů.

1 Sdílená ekonomika

Pro pojem sdílená ekonomika neboli sharing economy, existuje řada dalších označení, která lze používat např. collaborative economy, peer to peer economy nebo např. pooling economy. Definovat sdílenou ekonomiku není lehké a s největší pravděpodobností zatím neexistuje žádná její „sdílená“ definice. V širším slova smyslu lze definici sdílené ekonomiky chápat jako upřednostňování přístupu ke zboží dlouhodobé spotřeby a výrobním faktorům za pomoci digitálních platforem oproti vlastnictví tohoto zboží a výrobních faktorů. (Deloitte, 2017)

Tato kapitola bude zaměřena na historii a na současný model sdílené ekonomiky, na její regulaci a na sektory sdílené ekonomiky.

1.1 Historie sdílené ekonomiky

Sdílená ekonomika je vnímána jako nový, někdy označována dokonce jako revoluční, koncept, který zásadně mění způsob komunikace a směny zboží a služeb. Skutečnost je ale taková, že nové je pouze samotné označení, protože podstata tohoto konceptu existuje již několik století.

Sklon sdílet věci a spolupracovat s druhými lidmi je přirozená a hluboce zakořeněná vlastnost v povaze lidí již od nepaměti. Lidé, kteří vedli kočovný život, se velmi často přemísťovali z jednoho místa na druhé. Proto vlastnili poměrně málo věcí a byli nuceni dělit se o to, co měli s ostatními. V té době neexistovali žádní prostředníci, žádné zákony ani peníze, veškeré sdílení fungovalo na principu peer to peer. Z tohoto vyplývá, že se jednalo o nejčistší podobu sdílené ekonomiky. (A-connect, 2016)

Nejčastějším historickým příkladem sdílené ekonomiky jsou izraelské kibucy, které fungují na principu kolektivního vlastnictví. To znamená, že sdílí veškeré zdroje, a proto jsou označovány za extrémní příklady sdílené ekonomiky. Členové komunity pracovali v kibucu a výnosy plynoucí z jejich práce byly použity na základní životní potřeby komunity, zbývající výnosy byly reinvestovány zpět do společného majetku. Z počátku se toto společenské uspořádání jeví jako nejvhodnější řešení pro osídlení izraelské pouště. Postupem času ale došlo k ekonomickému úpadku kibuců. K úpadku došlo ze stejných důvodů, ze kterých ekonomicky upadly centrálně plánované ekonomiky. Kvůli

těmto ekonomickým problémům byl majetek v 90. letech 20. století radě kibuců zprivatizován. (Deloitte, 2017)

Mezi další historické příklady sdílené ekonomiky lze zařadit knihovny nebo sdílení automobilů. Sdílení automobilů probíhalo především během 2. světové války ve Spojených státech amerických, kdy byl nedostatek pohonných hmot a civilních aut. Vlastnit knihy bylo relativně nákladné a z ekonomického hlediska bylo tedy výhodnější knihy sdílet, půjčovat si, než je vlastnit. Také zde bylo italské kooperativní hnutí, které se nejprve soustředilo na dodávky elektřiny pouze italským farmářům. Později však hnutí expandovalo do dalších sektorů ekonomiky. Mezi poslední příklad z historie sdílené ekonomiky lze zařadit stavební spoření. Zprvu se jednalo o produkt sdílení financí, které bylo založeno na důvěře uvnitř relativně malé komunity. Produkt jako takový se sice dochoval až do současnosti, ale již se nejedná o produkt sdílené ekonomiky. Důvěra v rámci malé komunity je nahrazena regulací a dohledem. V současné době se jedná o běžnou finanční službu. Na podobném principu fungovaly družstevní záložny. Některé fungují dodnes. (Deloitte, 2017)

Za první předchůdce dnešního modelu sdílené ekonomiky, kteří fungovali na obdobném principu peer to peer neboli klient vs. klient, jsou považovány společnosti eBay, Craigslist nebo Wikipedie. (Portál.pohoda.cz, 2018)

Americká společnost eBay vznikla v roce 1995. Společnost eBay byla první, která poskytla globální online tržiště, na kterém si každý mohl koupit nebo prodat téměř jakýkoli druh zboží. Hlavním rysem této společnosti bylo také to, že otevřel lidem platformu, která byla a stále je dostupná v jakoukoli dobu (nepřetržitě). Společnost disponovala obrovským výběrem zásob od maloobchodníků, ale také od lidí, kteří se snažili prodávat své produkty za konkurenceschopné ceny. (Keycafe, n. d.)

Dalšími předchůdci sdílené ekonomiky jsou společnosti Craigslist a Wikipedie. Craigslist je americká společnost, kterou založil americký internetový podnikatel Craig Newmark v roce 1995. Vše začalo jednoduchým reklamním e-mailem, který Craig Newmark poslal svým přátelům s informacemi o kulturních událostech. V současné době se jedná o webový portál, který zajišťuje inzertní služby z mnoha odvětví např. volná pracovní místa, bydlení, pronájmy, součástí jsou i diskusní fóra. Wikipedie je internetová encyklopedie, která vznikla v roce 2001, nefunguje sice přímo na principu peer to peer,

ale jakožto nezisková platforma funguje na principu k dobrovolnému sdílení a editování informací. (Portál.pohoda.cz, 2018)

Význam sdílené ekonomiky poměrně klesl v době ekonomického růstu a zároveň v době poklesu nedostatku spotřebního zboží. Recese, která proběhla v letech 2008 až 2009, přispěla k opětovanému rozmachu sdílené ekonomiky. V těchto letech došlo totiž také k rozvoji digitálních technologií, chytrých telefonů a k rychlejšímu internetovému pokrytí. Tato recese zapříčinila nejvýznamnější pokles ekonomické aktivity, blahobytu a nárůstu nezaměstnanosti od doby hospodářské krize 30. let 20. století. Tento ekonomický šok přinesl řadu negativ, ale také již zmíněné inovace a strukturální změny. V těchto letech se pro řadu lidí snížila dostupnost zboží dlouhodobé spotřeby. To naopak přivítali jejich vlastníci, kteří nabízeli možnost krátkodobého pronájmu. Příjmy plynoucí z tohoto pronájmu jim pomohl zmírnit dopad recese. (Deloitte, 2017)

1.2 Současný model sdílené ekonomiky

Sdílená ekonomika pomocí rozvoje digitálních technologií, které jsou v současné době velmi vyspělé, a jejich možné využití neustále roste, redukuje transakční náklady, které jsou vynakládány hledáním protistrany při najímání aktiv. Tyto nižší transakční náklady se poté promítnou do nižší ceny pronajímaných aktiv, která jsou tak dostupnější širšímu okruhu lidí. Sdílená ekonomika figuruje téměř všude, nejvíce však v dopravě, bydlení a financích. (Deloitte, 2017)

V současné době sdílenou ekonomiku využívají zejména mladí lidé a studenti, kteří mají v oblibě levné cestování, zajímají se o udržitelnost a ekologii. A v neposlední řadě často nedisponují příliš velkým množstvím naspořených finančních prostředků. Další důvod proč sdílenou ekonomiku využívají zejména mladí lidé, spočívá v mobilních aplikacích, které lze snadno a rychle stáhnout do mobilních telefonů. (Deloitte, 2017)

Před vznikem sdílené ekonomiky poskytovaly veškeré finanční produkty pouze bankovní instituce. S příchodem sdílené ekonomiky i do finančního sektoru se však pravidla změnila. Sdílená ekonomika ve finančním sektoru ovlivnila např. úrokové míry spotřebitelských úvěrů, které určovala pouze vzájemná konkurence mezi bankovními subjekty. V současné době působí na českém trhu řada platforem, které zprostředkovávají půjčování finančních prostředků mezi jednotlivými uživateli. Mezi nejznámější platformu v tomto sektoru patří společnost Zonky. (ChytryHonza.cz, 2018)

Sdílená ekonomika má mnoho forem, které se dělí na základě způsobu poskytnutí služby. Poskytnutí služby může být zdarma v rámci konkrétní komunity, nebo jsou poskytovány na komerční bázi. Dále se dělí na peer to peer sharing a business to consumer sharing. Do skupiny peer to peer sharing lze zařadit např. společnosti Airbnb a Uber, které za úplatu zprostředkovávají sdílení aktiv. Za nekomerční peer to peer sharing je považován Couchsurfing, což je služba, která umožňuje majitelům bytů zdarma sdílet své byty s ostatními. Business to consumer sharing, případně business to business sharing, zahrnuje sdílení aut na komerční bázi mezi spotřebiteli u automobilů, které vyrobily a vlastní automobilky. Tuto službu nabízí např. automobilka BMW pod názvem DriveNow. (Deloitte, 2017)

Sdílená ekonomika přináší výhody všem zúčastněným, jde o tzv. win-win situaci, která spočívá ve snadno získaném zisku a zároveň nižších výdajích. Ze sociálního hlediska lze považovat za výhodu i skutečnost, že během tohoto konceptu vzniká interakce mezi lidmi a dochází tak k navazování nových kontaktů. (Medium, 2020)

Nevýhody spojené se sdílenou ekonomikou lze prezentovat např. v oblasti ubytování. Mezi typický příklad sdíleného ubytování patří společnost Airbnb, která zprostředkovává pronájem ubytování nejen v České republice. Pokud dochází k provozování této služby ve velké míře v jedné lokalitě, může to zapříčinit výrazný růst cen na trhu s nemovitostmi. (Medium, 2020)

1.3 Regulace sdílené ekonomiky

Jedno z nejvíce diskutovaných témat, které se vyskytuje ve spojení se sdílenou ekonomikou, se týká její regulace.

Model sdílené ekonomiky se rozvíjí velice rychle a je důležité řešit i otázky týkající se právní regulace sdílené ekonomiky. Existují tři základní pohledy na způsob a výši regulace sdílené ekonomiky, a to právně regulovat, nechat sdílenou ekonomiku fungovat bez jakýchkoli zásahů nebo zcela zakázat. Dle většiny odborníků a politiků lze uvažovat pouze první možnost, což znamená v určité formě sdílenou ekonomiku regulovat. Vytvořit model regulace však není tak jednoduché. Mezi nejkomplikovanější oblast patří vymahatelnost daní a nesjednocené podmínky, které musí subjekty dodržovat. Největším problémem jsou ubytovací a dopravní služby. V České republice patří mezi nejrozšířenější platformy sdílené ekonomiky v oblasti ubytování platforma Airbnb

a v oblasti dopravy platforma Uber. Dle vládní analýzy se služby poskytované těmito společnostmi rychle dotahují na služby poskytované klasickým způsobem. Beze sporu lze konstatovat, že tyto služby přinášejí zákazníkům řadu benefitů, bohužel však často spadají do šedé ekonomiky. A to z důvodu, že jejich poskytovatelé mnohdy nehlásí příjmy z těchto činností, neodvádějí daně a bohužel často neodvádějí ani příslušné místní poplatky. (Deloitte, 2017)

Žádné řešení, které by bylo přijatelné, nebude dokonalé a neuspokojí všechny zúčastněné strany. Především společnost Uber čelila v minulosti mnoha žalobám a stížnostem nejen v České republice, ale i v zahraničí. Nepoměr, mezi nulovou regulací online platform a zastaralým právním rámcem pro tradiční obchodní modely, se nejvíce projevuje právě ve sporech mezi společností Uber a ostatními taxikáři. Největší rozdíl je spojen s podmínkami, které umožní vykonávat danou službu. Pro provozování taxi služby musí taxikář vykonat zkoušky místopisu, zatímco při podnikání formou sdílené ekonomiky tyto zkoušky být vykonané nemusí. (Daňové a právní aktuality, 2017) Od 1. července roku 2020 vešla v platnost novela zákona o silniční dopravě, konkrétně jde o zákon 115/2020 Sb. Tento zákon zrušil např. podmínky řidiče vykonávat výše zmíněné zkoušky z místopisu. (Měšec.cz, 2020)

V oblasti ubytování sdílené ekonomiky má největší zastoupení společnost Airbnb. V některých zemích jsou již krátkodobé pronájmy regulované. Některá města alespoň omezila dobu, po kterou je možné nemovitost pronajímat. V České republice se takovým regulacím bohužel zatím nedaří. (Peníze.cz, 2022)

1.4 Sektory sdílené ekonomiky

Sdílená ekonomika působí v mnoha odvětví ekonomiky. Lze konstatovat, že sdílená ekonomika je již součástí běžného života téměř každého z nás. Samozřejmě jsou odvětví, ve kterých se sdílená ekonomika objevuje ve větší míře. V následujících podkapitolách budou podrobně popsány sektory, ve kterých se objevuje nejčastěji. Konkrétně v sektoru ubytovacích služeb, sektoru dopravních služeb a v sektoru finančních služeb. Významné zastoupení má sdílená ekonomika také v sektoru sdílení hudby a videa. Mezi nejznámější zástupce tohoto sektoru se řadí platformy Spotify a Netflix.

1.4.1 Sektor ubytovacích služeb

Velký potenciál v rámci sdílené ekonomiky představuje krátkodobé sdílení obytných prostor. Nejrozšířenější a nejznámější platformou, která umožňuje vlastníkům sdílet krátkodobě svoji nemovitost s někým jiným, je společnost Airbnb. Pro vlastníky nemovitostí je tato možnost velmi atraktivní, protože takto svoji nemovitost zhodnotí více, než kdyby ji pronajímali dlouhodobě. Na druhé straně pro zákazníky je tato možnost také přínosná, protože většinou zaplatí méně než v klasickém hotelu. (Deloitte, 2017)

Obr. 1: Logo společnosti Airbnb

Zdroj: Digital ink, 2022

Sdílení bytů funguje také na neziskové bázi, kdy majitelé bytů nabízejí krátkodobý pobyt či pouze přespání zdarma. Nejznámějšími prostředníky neziskové formy jsou projekty Couchsurfing a HouseSitMatch. Sdílet lze samozřejmě také dočasně nevyužité komerční prostory a tuto službu nabízejí společnosti např. PivotDesk a DesksNearMe. (Deloitte, 2017)

V České republice má nezanedbatelný podíl na ubytovacích kapacitách společnost Airbnb. Z výzkumů vyplývá, že Airbnb si v Praze nárokuje až čtvrtinu trhu s ubytováním. Dalšími známějšími zástupci sdílené ekonomiky v sektoru ubytovacích služeb v České republice jsou společnost Couchsurfing, která již byla v textu zmíněna, a specializovaná platforma Mojechaty. Jak již z názvu vyplývá, jedná se o portál, který zprostředkovává krátkodobý pronájem chat a chalup v České republice. (Deloitte, 2017)

Původní podstata sdíleného ubytování spočívala v pronájmu nemovitosti, kterou vlastník momentálně nepotřeboval. V současné době se jedná spíše o regulérní podnikání v ubytovacích službách. Z tohoto důvodu je nezbytné platformy regulovat a zajistit, aby měli všichni podnikatelé stejné podmínky. (Peníze.cz, 2022)

1.4.2 Sektor dopravních služeb

Potenciál sdílené ekonomiky je také v sektoru dopravních služeb. Celosvětově známá společnost Uber nabízí alternativu ke klasické formě taxislužeb. Společnost Uber byla založena v roce 2008 v San Franciscu a v roce 2014 začala působit také v České republice, konkrétně v Praze. (Deloitte, 2017) Od roku 2017 funguje Uber také v Brně. (UberTaxi, n. d.) Službu může provádět kdokoli, kdo má řidičské oprávnění a má k dispozici automobil. Pokud tyto podmínky splní, může se stát, prostřednictvím Uberu smluvním řidičem. Aplikace Uber spojuje požadavky zákazníků v reálném čase s nabídkami řidičů. Velkým přínosem pak pro zákazníka plyne ze skutečnosti, že není odkázán na shánění taxi na ulici, ale může si nejbližšího smluvního řidiče Uberu najít prostřednictvím aplikace ve svém chytrém telefonu. Uživatel pomocí této aplikace také zná délku a cenu požadované trasy, a to ještě před samotnou jízdou. (Deloitte, 2017)

Obr. 2: Logo společnosti Uber

Zdroj: Uber Taxi, n.d.

Některé aplikace nabízejí spárování pouze licencovaných taxikářů se zákazníky, tímto zvyšují míru využití taxikářů. Mezi nejznámější patří aplikace Liftago. Tyto společnosti bohužel nespádají do definice sdílené ekonomiky. Je ovšem zajímavé, že právě společnost Liftago vstoupila na tuzemský trh o rok dříve než společnost Uber, což znamená v roce 2013 a stále si drží své pevné místo na trhu. To může být také ovlivněno tím, že Liftago funguje ve více městech České republiky než společnost Uber. (Deloitte, 2017)

Kromě platforem, které pomáhají zvyšovat míru využití taxi, vznikají na trhu také digitální platformy, které se zaměřují na zvyšování efektivity městské hromadné dopravy. Do této skupiny platforem lze zařadit např. startup ze skupiny Volkswagen Group Moia nebo berlínský startup Door2door. (Deloitte, 2017)

Vzniká zde otázka, jak mohou automobilky reagovat na trend sdílení aut. Jako jedno z možných řešení se jeví vytvoření vlastní nabídky služeb sdílené ekonomiky. Jelikož jsou automobily relativně drahé, velmi rychle se opotřebovávají a v mnoha případech jsou málo využívané. Neefektivní využití automobilu lze doložit tím, že často nejsou využité veškeré sedačky v jedoucím autě, které mohou být obsazeny. Tyto nevyužité kapacity jsou spjaty s plýtváním zdrojů. Využití aut lze výrazně navýšit právě sdílením mezi více uživatelů. Další výhodou je i dostupnost aut pro skupiny s nižšími příjmy. Využití volných míst v autech prostřednictvím sdílení by mělo také pomoci k omezení počtu aut na silnici. Což by bylo velmi přínosné především z environmentálního hlediska, které je v současné době často diskutované. Do budoucna by bylo velmi vhodné, kdyby pomocí těchto služeb došlo k redukci vozových parků. To by se projevilo nižšími nároky na parkovací místa a uvolnění veřejného prostoru zejména ve městech. (Deloitte, 2017)

1.4.3 Sektor finančních služeb

Další sektor, ve kterém se sdílená ekonomika začíná značně prosazovat v podobě alternativní formy financování, je sektor finančních služeb. Charakteristickým příkladem je crowdfunding, kdy se na úvěr jednomu dlužníkovi či na jeden projekt složí více investorů. Každý ze zainteresovaných investorů přitom zpravidla půjčuje více subjektům relativně malou částku, čímž rozděluje své riziko. Crowdfundingové platformy v drtivé většině pouze zprostředkovávají finanční toky mezi dlužníky a investory. Nelze je tedy označovat za přímé poskytovatele úvěrů. Úvěry lze poskytovat jak spotřebitelům, tak začínajícím firmám. Mezi firmy, které se pohybují v této oblasti podnikání, lze zařadit např. Kickstarter, GoFundMe a Indiegogo. (Deloitte, 2017)

Z hlediska definice sdílené ekonomiky spadají crowdfunding a peer to peer funding do šedé zóny. I když zde dochází ke snížení transakčních nákladů vztahujících se k párování dlužníků s věřiteli pomocí digitálních platform, nejedná se o sdílení v klasickém slova smyslu. Věřitel poskytne finanční zdroje, vzdá se jich na dobu splatnosti půjčky a nemůže s nimi během této doby nakládat. Ve skutečnosti se sdílí riziko mezi věřiteli. (Deloitte, 2017)

Lze očekávat, že služby obdobné jako crowdfunding začnou konkurovat tradičním společnostem ve finančním odvětví, a to především bankovním institucím. I přes možné ohrožení je tento typ financování v České republice i v Evropské unii v silné minoritně.

Pokud by došlo k masivnímu rozšíření těchto služeb, mohlo by to ohrozit dominantní postavení bank v Evropské unii ale i v České republice. (Smartfunding, n.d.)

Důležité je vymezit rozdíly mezi pojmy peer to peer půjčky a crowdfundingem. Tyto dva pojmy se často spojují dohromady, ale existují mezi nimi značné rozdíly. V obou případech se lidé spojují, aby něco či někoho finančně podpořili. Crowdfunding poskytuje řadu výhod, včetně možnosti půjčit si peníze, aniž by musely být zpětně splaceny, ale není vhodný pro všechny druhy podnikání. Na rozdíl od crowdfundingu lze peer to peer půjčku získat bez ohledu na druh podnikání. U crowdfundingu je velmi podstatné vytvořit přesvědčivou kampaň o produktu či službě. Peer to peer půjčky jsou založeny především na osobní či firemní historii, a ne na tom, jak moc kreativně kampaň působí. (Smartfunding, n.d.)

Na českém trhu působí pouze pár firem, které nabízejí crowdfundingové služby. Počet těchto firem je také ovlivněn novým zákonem o spotřebitelských úvěrech, který klade na poskytovatele spotřebitelských úvěrů vyšší nároky. Zejména ohledně základního kapitálu, který má být ve výši alespoň 20ti miliónů korun, a také musejí získat licenci od České národní banky. Některé firmy se přísnějším podmínkám přizpůsobily, ale některé firmy se přeorientovaly na půjčování firmám, na což se zákon o spotřebitelských úvěrech nevztahuje. V České republice se mezi nejvíce známé crowdfundingové společnosti řadí Hithit, Donio, Penězzdroj a další. Mezi největší zástupce peer to peer půjček v České republice patří Zonky, Bondster, Bankerat a Žlutý meloun. (Deloitte, 2017)

2 Úvěrové produkty

Úvěrové produkty představují pro bankovní instituce obvykle podstatnou část aktiv. Z toho plyne důležitost úvěrových produktů především pro výnosy banky, ale také z hlediska rizik, která pro banku plynou.

Tato kapitola bude obsahovat způsob splácení úvěru, definici úroku a úrokové sazby, strukturu bankovních úvěrových produktů a peněžních úvěrů.

2.1 Způsob splácení úvěru

Způsob splácení úvěru je sjednán vždy v dané úvěrové smlouvě. V konkrétních případech lze způsob splácení přizpůsobit konkrétním potřebám klienta i podmínkám banky, která úvěr poskytuje. Základní způsoby splácení lze shrnout do následujících variant. (Dvořák, 2005)

Jednorázově v době splatnosti

Úvěr splacený jednorázově v době splatnosti je zpravidla poskytován na předem pevně sjednanou dobu splatnosti a po této době je najednou splacena celková částka úvěru. Úroky jsou splatné na konci předem sjednaných period (zpravidla 1, 3, 6 nebo 12 měsíců). (Dvořák, 2005)

Po uplynutí výpovědní lhůty

Úvěr splatný najednou po uplynutí výpovědní lhůty od vypovězení úvěru, je poskytován na předem neurčitou dobu. Zároveň je zde dohodnuta výpovědní lhůta, pro jeho vypovězení. V drtivé většině případů bývá sjednána i určitá minimální lhůta splatnosti, po kterou nesmí být úvěr vypovězen. Úroky jsou opět splatné na konci předem dohodnutých period, tedy 1, 3, 6 nebo 12 měsíců. (Dvořák, 2005)

Průběžné splácení

Za průběžné splácení se označují úvěry, které klient splácí průběžně, ale nepravidelně. Mezi takové úvěry lze zařadit různé typy kontokorentních úvěrů, spojených s běžným účtem. (Dvořák, 2005)

V pravidelných splátkách

Tyto úvěry jsou spláceny v pravidelných měsíčních, čtvrtletních, půlročních nebo ročních splátkách. Zpravidla je předem sjednaná pevná částka, která je vyjádřena absolutně nebo procentem z původní výše úvěru, jako výše ročního úmoru úvěru. (Dvořák, 2005)

V pravidelných anuitách

Tyto úvěry jsou splácené v podobě pravidelných splátek – anuitách, které jsou po celou dobu splácení ve stejné výši. Mění se pouze jejich struktura z hlediska podílu úmoru a úroku. Úroky se snižují a úmor naopak roste. (Dvořák, 2005)

2.2 Úrok a úroková sazba

Úrok lze vymezit jako cenu, kterou je potřeba zaplatit vlastníkům peněz za to, že se vzdali zcela likvidních peněz, které následně vymění za méně likvidní investiční aktiva. Jinými slovy se jedná tedy o odměnu za obětování likvidity. (Rejnuš, 2014)

Úroková sazba představuje podíl výnosu plynoucího ze zapůjčení peněz (na určité časové období) a velikosti zapůjčené částky. Tento podíl se následně vynásobí stem, aby byla výsledná hodnota vyjádřena v procentech. Úroková sazba je obvykle stanovena v procentech, na roční bázi neboli „per annum“ zkratkou „p. a.“ (Rejnuš, 2014)

Úrokové sazby mají v rámci finančního systému a prostřednictvím jeho působení i v ekonomice řadu významných funkcí. Úrokové sazby napomáhají garantovat tok běžných úspor do investic, čímž podporují ekonomický růst. Napomáhají k rovnováze nabídky a poptávky po penězích. Zaručují rozdělování disponibilních peněžních zdrojů takovým způsobem, že je všeobecně směřují do investic s co nejvyšší očekávanou mírou návratnosti. Úrokové sazby rovněž představují důležitý regulační nástroj státu, pomocí něhož lze ovlivňovat objem úspor a investic. (Rejnuš, 2014)

Úrokovou sazbu lze sjednat jako fixní (pevnou) či variabilní (pohyblivou). Zatímco pevná úroková sazba je během doby trvání úvěru neměnná, pohyblivá úroková sazba se během doby trvání úvěru může měnit. Pohyblivá úroková sazba bývá často odvozena od tzv. referenční úrokové sazby, která je navýšená o úrokovou marži úvěrujícího. (Liška, 2014)

2.3 Struktura bankovních úvěrových produktů

Poskytování úvěrů je jednou z nejdůležitějších činností komerčních bank. Existuje celá řada různých úvěrů, které banky poskytují, a proto není snadné provést jejich systematizaci. Obtížnost vyplývá z kvantity relevantních hledisek, dle kterých lze tyto produkty třídit. Mezi základní kritéria, která jsou při členění úvěrů významná, lze zařadit např. příjemce úvěru, formu poskytnutí úvěru, dobu splatnosti, účel použití či způsob zajištění úvěru. (Dvořák, 2005)

Příjemcem bankovního úvěru může být fyzická osoba, podnikatelský subjekt, ale také stát či veřejnoprávní subjekt. K poskytování úvěru bankou dochází ve dvou formách, a to ve formě peněžní a závazkové (ve formě záruky). Peněžní úvěry představují skutečné poskytnutí likvidních peněz. Naopak závazkové úvěry a záruky neznamenají pro klienta bezprostřední získání likvidních prostředků. V tomto případě se banka pouze zaručuje za svého klienta a zavazuje se, že splní jeho závazek, pokud tak klient neučiní sám. (Dvořák, 2005)

Z hlediska doby splatnosti lze úvěry členit na krátkodobé, střednědobé či dlouhodobé.

Dle účelu použití mohou být úvěry poskytovány jako neúčelové a účelové. Jak již z názvu vyplývá, u neúčelových úvěrů není vymezen účel použití a příjemce úvěru jej může použít na základě vlastního uvážení. Mezi neúčelové úvěry lze zařadit např. kreditní karty, kontokorent nebo neúčelový hypoteční úvěr neboli americká hypotéka. Mezi výhody této formy úvěru patří bezesporu rychlost vyřízení a absolutní volnost při nakládání s finančními prostředky. Tyto výhody jsou zpravidla za cenu vyššího úroku. Úvěry účelové musejí být použity pouze na účel, který je vymezen ve smlouvě. (Dvořák, 2005)

Posledním výše uvedeným kritériem je **způsob zajištění úvěru**. Existují nezajištěné, které banka poskytne klientovi bez jakéhokoliv zajištění a úvěry zajištěné, u kterých je jejich forma zajištění předem sjednána. (Dvořák, 2005)

2.4 Peněžní úvěry

Za peněžní úvěry lze označit veškeré úvěry, při kterých banka bezprostředně poskytuje klientovi finanční prostředky, které jsou maximálně likvidní. V následujících podkapitolách budou blíže popsány vybrané peněžní úvěry, které mají určitá specifika, jimiž se od sebe odlišují.

2.4.1 Kontokorentní úvěr

Tento úvěr je nejvýznamnějším krátkodobým bankovním úvěrem, a to především ve vyspělých tržních ekonomikách. Jedná se o úvěr, který je poskytovaný klientům na jejich kontokorentním (běžném) účtu takovým způsobem, že zůstatek účtu může přecházet do debetu. Je zde však definovaná maximální možná výše kontokorentního úvěru, kterou může klient čerpat, jedná se o tzv. úvěrový rámec. Banka ovšem zpravidla povoluje i určité krátkodobé překročení tohoto rámce. Což ale bývá spjato s dodatečnými neboli sankčními úrokovými náklady, které klient musí uhradit. Splatnost úvěru bývá v zásadě krátkodobá. To vyplývá z účelu použití a doby, na kterou je smlouva uzavírána, zpravidla na jeden rok. Na základě bonity klienta a výše úvěru vyplývá, zda banka bude vyžadovat zajištění úvěru. Cena kontokorentního úvěru je složena především ze samotných úroků, ale také z dalších položek, které souvisejí s vedením kontokorentního účtu. (Dvořák, 2005)

Výhodou kontokorentního úvěru z pohledu klienta je skutečnost, že má možnost čerpat úvěr kdykoli dle své aktuální potřeby. Naopak nevýhoda plyne z vysoké ceny, kterou za poskytnutý úvěr klient platí. (Dvořák, 2005)

Z pohledu banky je výhodou právě relativně vysoká úroková sazba. Nevýhody pro banku plynou z rizik, která mohou nastat v případě, že klient nebude čerpat předpokládanou výši úvěru. S tím by byly spojeny především vyšší nároky banky na řízení likvidity. (Dvořák, 2005)

2.4.2 Hypoteční úvěr

Hypoteční úvěr se řadí mezi velmi často využívané bankovní úvěrové produkty. V České republice začaly banky poskytovat hypoteční úvěry ve větší míře až po roce 1995. V tomto roce vstoupila v platnost legislativní úprava hypotečního bankovníctví, viz zákon č. 84/1995 Sb. Hypoteční bankovníctví není v České republice odděleno institucionálně, nýbrž pouze do značné míry produktově. (Dvořák, 2005)

V současné době bohužel zájem o hypoteční úvěry u veřejnosti výrazně klesá. Průměrná úroková sazba je aktuálně nejvyšší za posledních dvanáct let. Na základě dat, která vyplývají ze statistik České bankovní asociace Hypomonitor, lze konstatovat, že meziroční propad poskytnutých hypotečních úvěrů zrychluje na 78 procent. (Česká televize, 2022)

Za základní charakteristický rys hypotečních úvěrů lze považovat způsob jejich zajištění, kterým je zástavní právo k nemovitosti. Z povahy zajištění vyplývá poměrně nízké riziko těchto úvěrů a také jejich možná dlouhodobost. Dle úpravy v zákoně o dluhopisech se za hypoteční úvěr považuje úvěr, jehož splacení včetně příslušenství je zajištěno zástavním právem k nemovitosti (i rozestavěné), která ovšem musí být na území České republiky, členského státu EU nebo jiného státu, který tvoří Evropský hospodářský prostor. Úvěr se označuje za hypoteční až v den vzniku právních účinků zástavního práva. (Dvořák, 2005)

Výše hypotečního úvěru je závislá na dvou základních faktorech, na velikosti disponibilních zdrojů klienta a na ceně zástavy. Jako jiné druhy úvěrů i hypoteční úvěr musí být splácen primárně z příjmů klienta. Příjmy musí být v takové výši, ze kterých lze předpokládat, že bude úvěr splácen řádně, po celou dobu jeho splatnosti. Hypoteční úvěr musí být zajištěn zástavním právem k nemovitosti, přičemž jeho výše nemůže převýšit cenu zástavy. Banky obvykle požadují, aby cena zastavené nemovitosti byla vyšší, než je cena poskytnutého úvěru. (Dvořák, 2005)

Doba splatnosti hypotečních úvěrů je závislá opět na schopnosti příjemce úvěru splácet úvěr po celou dobu splatnosti, a také na životnosti nemovitosti, která slouží jako zástava k zajištění úvěru. Doba splatnosti úvěru je také omezena ekonomickou výhodností pro příjemce úvěru. S rostoucí dobou splatnosti klesá výše jednotlivých splátek úvěru, ale zvyšuje se celkový objem placených úroků. (Dvořák, 2005)

Splacení hypotečních úvěrů lze provést dvěma způsoby, a to buď jednorázovým splacením, nebo průběžným splácením. Princip jednorázového splacení úvěru je založen na tom, že příjemce úvěru platí po celou dobu splatnosti pouze úroky z úvěru. Splatnost úvěru je sjednána k určitému datu, ke kterému klient získá jednorázovou platbu, kterou získá např. z životního pojištění či stavebního spoření. Z této částky klient jednorázově hypoteční úvěr splatí. Průběžné splácení probíhá obvykle ve formě pravidelných konstantních měsíčních splátek – anuitách. Jedná se o nejčastější způsob splacení hypotečního úvěru. Částka je v konstantní výši pouze po dobu, po kterou je fixována úroková sazba úvěru. Se změnou úrokové sazby se mění i výše anuity (odpovídajícím způsobem). (Dvořák, 2005)

Úroková sazba u hypotečních úvěrů bývá zpravidla nižší. A to proto, že je tento úvěr zajištěn zástavním právem k nemovitosti. Úroková sazba hypotečních úvěrů může být

stanovena jako pevná sazba, která je po celou dobu splatnosti konstantní nebo jako pohyblivá sazba závislá na vývoji tržních úrokových sazeb. Lze použít i kombinaci těchto dvou způsobů. (Dvořák, 2005)

2.4.3 Spotřebitelské úvěry

Spotřebitelské úvěry zaujímají u retailových bank mezi úvěry významné místo. Jejich rostoucí význam je patrný v posledních letech i v České republice.

V současné době banky reagují na rostoucí poptávku klientů po spotřebitelských úvěrech zvyšováním limitů těchto půjček. Je to především z důvodu rostoucích cen statků a služeb, a klienti tak potřebují vyšší částky na úhradu své spotřeby. Poskytnutou půjčkou často klienti financují např. pořízení stavebního materiálu pro rekonstrukci, nové vybavení bytu nebo pořízení nového auta. Dalším důvodem je také skutečnost, že klienti čím dál více požadují převod a sloučení větších závazků z jiných bank nebo nebankovních institucí do jednoho úvěru a s nižšími splátkami. (Měšec.cz, 2022)

Do spotřebitelských úvěrů lze zahrnout úvěrové toky, které plynou směrem k fyzickým osobám, resp. domácnostem především na pokrytí jejich požadavků, které souvisejí s jejich spotřebou. (Půlpánová, 2007)

Spotřebitelské (někdy označované jako maloobchodní) úvěry jsou poskytovány převážně v podobě hotovosti, šeku nebo lze případně otevřít klientovi kontokorentní účet. Výhradně se jedná o peněžní úvěry krátkodobé či střednědobé. Ve výjimečných případech lze poskytnout i dlouhodobý úvěr, který je jištěn převážně ručením jiné fyzické osoby tzv. ručitele. Zároveň se může jednat i o úvěr revolvingového typu. (Rejnuš, 2014)

Oproti jiným druhům úvěru vykazují spotřebitelské úvěry značné rozdíly, které musí banky při jejich poskytování respektovat.

Pro spotřebitelské úvěry je typické, že slouží ke krytí spotřebních výdajů. Což znamená, že úvěrovaný objekt přímo neprodukuje finanční zdroje, které vedou ke splacení úvěru. Naopak u podnikatelských úvěrů je běžné, že z úvěrovaného objektu plyne cash flow a z toho se poté daný úvěr splácí. Z toho plyne, že u těchto úvěrů není podstatný objekt úvěru z hlediska posuzování rizikovosti úvěru. (Dvořák, 2005)

Dalším rozdílem je kvalita podkladových informací, které klient předkládá bance v žádosti o úvěr. Menší kvalita vyplývá z nižší vypovídací schopnosti a celkového rozsahu informací. Pro banky je obtížnější ověřit správnost předkládaných informací,

a proto při posuzování úvěruschopnosti klienta jsou zásadní informace z úvěrového registru. (Dvořák, 2005)

Odlišnost spotřebitelských úvěrů spočívá také v průměrné výši. Ve srovnání s podnikatelskými úvěry bývá průměrná výše spotřebitelských úvěrů relativně menší. Z toho plyne, že i fixní náklady banky, které jsou spojené s poskytnutím a správou úvěru, musí být úměrné samotné velikosti poskytnutého úvěru, tedy relativně nízké. (Dvořák, 2005)

Z výše uvedených důvodů banky využívají u spotřebitelských úvěrů v maximální míře jejich standardizaci. Při posuzování bonity klientů využívají metodu credit scoring.

Vymezení spotřebitelských úvěrů vychází ze dvou hledisek, nejprve z vymezení podle subjektů, kterým je úvěr poskytován (příjemcem je fyzická osoba), a poté z vymezení dle účelu, na který je úvěr poskytován, tedy na nepodnikatelské účely. Obě tato hlediska lze vzájemně propojit a za spotřebitelský úvěr je považován právě úvěr, u kterého jsou současně splněna obě výše uvedená kritéria. (Dvořák, 2005)

Spotřebitelské úvěry jsou poskytovány v celé řadě různých variant. Pro praktické využití má význam členit spotřebitelské úvěry z hlediska subjektu, který úvěr poskytuje, z hlediska způsobu poskytování, dle účelu, na který je úvěr poskytován a z hlediska zajištění spotřebitelského úvěru. (Dvořák, 2005)

Úvěry členěné dle subjektu, který jej poskytuje, je možné úvěry rozdělit na přímé a nepřímé spotřebitelské úvěry. Přímé jsou poskytovány přímo bankou nebo jinou finanční společností danému klientovi. Opakem jsou nepřímé spotřebitelské úvěry, které jsou poskytovány prostřednictvím společnosti, která prodává zboží či služby na spotřebitelský úvěr. Tato varianta zahrnuje případy, kdy úvěr poskytuje obchodník, který se refinancuje u banky. Nebo i situace, kdy obchodník vystupuje pouze jako zprostředkovatel úvěru poskytovaného bankou. (Dvořák, 2005)

Z hlediska způsobu poskytování lze úvěry rozdělit na jednorázové a na revolvingové spotřebitelské úvěry. Jak již z označení vyplývá, jednorázové spotřebitelské úvěry jsou poskytovány klientům najednou ve sjednané výši, a po splacení úvěru v předem sjednané době splatnosti úvěrový vztah končí. Druhá varianta úvěru je revolvingový spotřebitelský úvěr, který představuje úvěry poskytované formou stanovení úvěrového rámce. Do výše úvěrového rámce může klient automaticky čerpat finanční prostředky. Z povahy úvěru vyplývá jejich neúčelovost. Úvěr bývá obvykle splácen průběžně, a to prostřednictvím

převodu potřebné částky z měsíčního příjmu na účet. Tímto splácením dochází k uvolnění úvěrového rámce. Úrok klient platí pouze v případě, že úvěr skutečně čerpá. Revolvingové úvěry jsou poskytovány ve formě kontokorentního úvěru, nebo ve formě úvěrové karty. (Dvořák, 2005)

Dle hlediska účelu, na který je spotřebitelský úvěr poskytován lze rozlišit účelový a neúčelový úvěr. Účelové úvěry jsou poskytovány na financování nákupu spotřebních předmětů či služeb. Často jsou poskytovány přímo u obchodníka prodávajícího zboží nakupované na úvěr. Neúčelové úvěry jsou poskytovány klientům jako jednorázové úvěry. Banka u těchto úvěrů nesleduje účel jejich poskytnutí. Úvěry mohou být poskytovány jako hotovostní či bezhotovostní. Jejich maximální výše je zpravidla nižší, než je tomu u účelových úvěrů. (Dvořák, 2005)

Podle způsobu zajištění se spotřebitelské úvěry člení na nezajištěné a zajištěné. U nezajištěných úvěrů není sjednán žádný zajišťovací nástroj. Převážně se jedná o menší úvěry, nebo o úvěry, které jsou poskytovány velmi bonitním klientům. (Dvořák, 2005)

3 Charakteristika peer to peer půjček

Pojem peer to peer půjčky lze přeložit jako „lidé lidem“, často se používá pouze zkratka P2P. Základní formulace peer to peer půjček je definována jako proces, kde půjčuje veřejnost své peníze lidem, bez účasti bankovní instituce.

3.1 Historie a vývoj peer to peer půjček

Za historicky první společnost, která začala nabízet peer to peer půjčky, je považována společnost Zopa, která vznikla ve Velké Británii v roce 2005. David Nicholson, spoluzakladatel společnosti Zopa, někdy označován také za duchovního otce společnosti, uvedl, že jeho inspirace pro založení společnosti pocházela z pochopení bankovní minulosti a základních principů vztahujících se ke vztahu věřitel vs. dlužník. O rok později byly ve Spojených státech amerických spuštěny společnosti Lending Club a Prosper, což jsou dodnes dvě z nejvýznamnějších peer to peer úvěrových platform. (P2PMarketData, 2023 a)

První roky pro společnost Zopa byly velmi tvrdé a náročné, protože bylo málo zainteresovaných věřitelů a mnoho potenciálních dlužníků, kteří nebyli schopni získat úvěr od banky. (P2PMarketData, 2023 a)

Skutečný zlom pro toto odvětví nastal s finanční krizí v letech 2008 a 2009. Již v roce 2007 zde byly jisté varovné indikátory, které naznačovaly celosvětovou ekonomickou krizi. Naplno však finanční krize udeřila až na podzim roku 2008. Důvěra veřejnosti ve finanční instituce se zcela zhroutila. Stejně tak nabídka úvěrů, protože mnoho bankovních institucí mělo řadu problémů s udržením se na trhu. Velký počet jednotlivců, ale i podniků zjistilo, že nejsou schopni zajistit úvěr. Zároveň i investoři se začali odvracet od konvenčních bankovních produktů a stále více hledali nějaká alternativní řešení, která by jim mohla přinést vyšší výnosy. Z tohoto důvodu se mnoho uchazečů o půjčku či odvážní investoři rozhodli využít peer to peer platformy. V té době společnost Zopa zaznamenala prudký nárůst počtu věřitelů, kteří byli ochotni podstoupit riziko, a také se rozšířila skupina více úvěruschopných potenciálních dlužníků. V roce 2010 byly založeny dvě společnosti, které jsou pro toto odvětví zásadní. Jedna z nejpobulárnějších britských platform RateSetter a Funding Circle. Platforma Funding Circle jako první peer to peer platforma na světě, která se zaměřuje na financování podnikatelských úvěrů. (P2PMarketData, 2023 b)

V České republice vstoupila na trh v roce 2010 společnost Bankerat. Jedná se o internetovou aukční platformu pro poskytování a správu peer to peer půjček. Na vzniku společnosti se podíleli jedinci, kteří měli bohaté zkušenosti v oblasti bankovníctví i v oblasti nových technologií. Pro vývoj internetového portálu se společnost inspirovala zkušenostmi zahraničních poskytovatelů peer to peer půjček, ale zároveň se musela přizpůsobit místnímu prostředí. Mezi další činnosti společnosti patří administrace půjček, které jsou poskytnuté prostřednictvím internetového portálu. (Bankerat, n.d.)

Je zajímavé, že řada lidí by za průkopníky peer to peer půjček v České republice spíše označila společnost Zonky. Ta ovšem na trh vstoupila až v roce 2015. Do povědomí veřejnosti se zapsala prostřednictvím své velké marketingové kampaně. Tím také napomohla k tomu, aby se dostal do povědomí lidí v České republice i samotný pojem peer to peer půjčky. Zonky je dceřiná společnost Home Credit a. s. neboli holdingu PPF. (Okfín, 2019) Skupina PPF je mezinárodní investiční skupina založena Petrem Kellnerem v České republice roku 1991. Mezi hlavní oblasti podnikání patří finanční služby, telekomunikace, televize, nemovitosti nebo strojírenství a biotechnologie. (PPF, n.d.)

3.2 Právní úprava peer to peer půjček

Peer to peer půjčky jsou relativně novým a stále rozvíjejícím produktem. Ve srovnání s bankovním trhem je peer to peer trh velmi málo regulovaný. Ovšem od vzniku tohoto odvětví dochází k větší koordinaci a regulaci i napříč Evropské unie.

Právní regulace peer to peer půjček v České republice

V České republice mají zprostředkovatelé peer to peer půjček povinnost vyřešit právní náležitosti všech operací, které probíhají na jejich platformě. Vychází se zde zejména ze zákona č. 257/2016 Sb. o spotřebitelském úvěru a dále z obecně platných právních předpisů České republiky. Zároveň peer to peer platformy podléhají dohledu centrální banky. (Skrblík, 2022)

Evropská komise, Rada EU a Evropský parlament v současné době ladí novou podobu směrnice o poskytování spotřebitelských úvěrů v zemích Evropské unie. Důvodem pro revizi právního rámce je především neustálý růst trhu se spotřebitelskými úvěry. Dalším důvodem je skutečnost, že dochází k výraznému přesunu poskytování úvěrů do online prostoru. Evropská komise zveřejnila návrh nové směrnice již v červnu roku 2021, o rok později stanovisko přijala Rada Evropské unie. V září roku 2022 návrh komentoval

Evropský parlament. Nová směrnice by měla rozšířit povinnosti poskytovatelů úvěrů, především při poskytování informací žadatelů o úvěr a ověřování jejich příjmů a výdajů. To by mohlo mít za následek zvýšení nákladů na straně finančních institucí, které se následně mohou promítnout do ceny úvěrů. Dále by mělo dojít k plnému zregulování dalších produktů, které v současné době v režimu směrnice nejsou vůbec nebo pouze v omezeném rozsahu. V omezeném rozsahu jsou aktuálně např. odložené platby (pay later, BNPL, Buy now), se kterými je v mnoha případech spojeno bezplatné odložení splatnosti menšího úvěru či právě u peer to peer půjčky. Plné zahrnutí výše zmíněných produktů do regulace spotřebitelských úvěrů může zkomplikovat jejich využití v praxi např. v podobě zdražení. Mělo by také dojít k posílení práv spotřebitelů. (Idnes.cz, 2023)

Podstatou produktu peer to peer platform je často platební služba, která je upravena dalšími právními předpisy a pro možnost poskytování těchto služeb je nutné povolení od České národní banky. (Idnes.cz, 2023) Z tohoto důvodu mají peer to peer platformy v České republice v první řadě povinnost registrace v registru poskytovatelů platebních služeb vedené Českou národní bankou. Dále mají tyto platformy povinnost uzavřít smlouvy se všemi investory a žadateli neboli dlužníky. (Skrblík, 2022)

Dle informací České národní banky nejsou úvěrové peer to peer ani peer to business platformy upravovány žádným zvláštním právním předpisem. Dle obchodního modelu se na poskytovatele těchto služeb může vztahovat zejména zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku, v plném znění. A to proto, že činnost těchto platform typicky zahrnuje poskytování platební služby, která spočívá nejprve v převádění finančních prostředků od věřitelů na účty dlužníků, a poté splátek zpět k věřitelům. Banky mohou platební služby poskytovat v rámci své bankovní licence. Peer to peer platforma musí mít k poskytování platebních služeb povolení k činnosti platební instituce nebo musí provést registraci poskytovatele platebních služeb malého rozsahu. (Česká národní banka, 2020)

Investorům plyne z půjčených peněz příjem v podobě úroků. Tento příjem je nutné uvést do daňového přiznání. A je nutné z tohoto příjmu jednou za rok zaplatit 15 % daň z příjmů. Daň se platí dle § 8 odst. 1 písm. g zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu jako tzv. příjmy z kapitálového majetku, pokud investice plynou přímo do úvěrů, nebo dle § 10 ostatní příjmy, pokud se jedná o investice do platformy. Daná platforma poskytne za každý rok přehled investic, které podléhají zdanění. (Skrblík, 2022)

Při posuzování způsobu zdanění příjmu je vždy nutné vycházet z konkrétní smlouvy mezi zprostředkovatelem a investorem. Zda se jedná o smlouvu o půjčce, smlouvu o participaci či o smlouvu o postoupení pohledávky. (Skrblík, 2022)

Právní regulace peer to peer půjček ve světě

Dlouhou dobu neexistoval žádný evropský právní rámec, který by regulovat peer to peer půjčky. To se ovšem změnilo. Na začátku minulého roku, konkrétně v listopadu roku 2022, došlo k vyšší regulaci ve formě licence pro všechny peer to peer platformy působící v Evropské unii. Licence se nazývá „Crowdfunding Service Providers“ neboli „poskytovatelé služeb skupinového financování“. Toto nařízení je tedy platné pro peer to peer platformy, ale také pro crowdfundingové společnosti. (ExploreP2P, 2022) Nové peer to peer platformy musejí požádat o tuto evropskou licenci, aby mohly nabízet své služby v zemích Evropy. Stávající platformy budou moci využít přechodné období v délce až 24 měsíců k podání žádosti o novou licenci a to do 10. listopadu 2023. Lze očekávat, že nová pravidla zvýší dostupnost této inovativní formy financování, což pomůže společnostem, které hledají alternativy k bankovnímu financování. Investoři budou mít prospěch ze sladěného a posíleného rámce ochrany investorů založeného na následujících kritériích:

- zřetelná pravidla pro zveřejňování informací pro vlastníky projektů a platformy skupinového financování,
- pravidla pro správu a řízení a řízení rizik pro platformy skupinového financování,
- harmonizované pravomoci dohledu nad vnitrostátními orgány dohlížejícími na fungování platform skupinového financování.

(CrowdfundingHub, n.d.)

Ve **Spojených státech amerických** jsou peer to peer platformy regulovány na státní a federální úrovni. V roce 2008 Komise pro cenné papíry a burzy (SEC – Securities and Exchange Commission) vyvolala u veřejnosti rozruch tím, že se rozhodla regulovat tehdy vznikající odvětví peer to peer půjček. Pouze dvě peer to peer platformy překonaly vstup Komise pro cenné papíry a burzy na dřív mírně regulovaný trh. (Harvard business law, 2016)

Ve **Spojeném království** jsou peer to peer platformy regulovány a autorizovány Úřadem pro finanční etiku (FCA – Financial Conduct Authority). Úřad pro finanční etiku reguluje firmy, které poskytují finanční služby a finanční trhy ve Velké Británii. (Gov.uk, 2016)

3.3 Charakteristika peer to peer půjček

Peer to peer půjčování je forma přímého půjčování finančních prostředků fyzickým nebo právnickým osobám bez přítomnosti oficiální finanční instituce. Tento typ půjček se provádí nejčastěji prostřednictvím online platform, které spojují věřitele s potenciálními dlužníky. Peer to peer půjčky nabízejí zajištěné i nezajištěné úvěry. V drtivé většině se však jedná o nezajištěné osobní půjčky. (CFI, n.d.)

Hlavní výhodou těchto služeb vyplývá již z názvu peer to peer, který je mnohdy překládán jako rovný s rovným. To znamená, že žadatelům půjčují konkrétní lidé a žádné instituce. Z toho vyplývá, že na půjčku mohou dosáhnout i jedinci, kteří byli v bance odmítnuti. (Banky.cz, 2020)

Důležité je vymezit účastníky tohoto procesu. Figuruje zde investoři, žadatelé, kteří jsou v některých publikacích označováni za dlužníky a posledním účastníkem procesu je samotná platforma neboli zprostředkovatel. (Skrblík, 2022)

Jak již bylo zmíněno, na jedné straně stojí investoři neboli věřitelé, kteří mají volné finanční prostředky a chtějí je investovat jiným způsobem než do termínovaných vkladů či podílových fondů. Investoři v tomto případě chtějí vyšší výnos, než jim nabízí bankovní instituce, zároveň jsou ochotni podstoupit i vyšší míru rizika. Riziko investora spočívá především v nenávratnosti provedené investice. Investoři vloží své peněžní prostředky na svůj účet vytvořený na zvolené peer to peer platformě. (Skrblík, 2022)

Na druhé straně stojí dlužníci neboli žadatelé o půjčku. Hlavním motivem žadatelů je samozřejmě půjčení si finančních prostředků. Důvod proč si žadatelé vyberou peer to peer půjčku, namísto bankovní půjčky, tkví ve skutečnosti, že mohou získat finanční prostředky podstatně levněji než od bankovní společnosti. U banky by tito žadatelé mohli mít problém na půjčku dosáhnout, a to především z důvodu nízké bonity klienta. Dlužníci splácejí peníze na svůj účet, který si vytvořili na dané platformě. (Skrblík, 2022)

Platforma představuje mezi těmito dvěma stranami pouze prostředníka, který provozuje internetovou platformu půjčování. Jinými slovy lze říci, že se jedná o aukci, kdy předem schválený žadatel o půjčku má zveřejněnou poptávku a jednotliví investoři mezi sebou soutěží, kdo danému žadateli půjčí a také v jaké výši. Jednotlivé částky investorů se sčítají, až naplní celkovou poptávku žadatele. Platforma peněžní prostředky žadateli pošle na jeho účet a v době, kdy dlužník splácí své splátky, rozesílá je na jednotlivé účty

investorům dle jejich podílu na investici. Samozřejmě si daná platforma strhává nabídnutou provizi. (Skrblík, 2022) Vybraná platforma je sice pouze prostředníkem, ale také plní důležitou úlohu v podobě zajištění půjčky pomocí smluv, aby byl dosažen potřebný právní rámec. (Banky.cz, 2020)

Důležité je zmínit, že na peer to peer půjčku nedosáhne každý, kdo o ni zažádá. I v tomto případě je nutné počítat s prověřováním bonity klienta. Avšak zpravidla zde nebývá tak důkladné prověřování jako je tomu u bankovních institucí. Zprostředkovatelský portál může žadatele vyhodnotit jako příliš rizikového. I přesto se poptávka dostane k investorům, ale s podstatně vyšší úrokovou sazbou. Výsledný úrok se tedy může pohybovat v řádu až desítek procent. Nicméně tyto sazby jsou zpravidla rezervované pro vysoce rizikové žadatele, kteří by měli problém jinde půjčku získat. (Banky.cz, 2020)

Důvod půjčení je zcela na žadateli půjčky a žádná peer to peer platforma nijak žadatele neomezuje, půjčku lze tedy použít téměř na cokoli např. na rekonstrukci domu, na rozjezd podnikání, na splacení již stávajícího úvěru nebo na novou televizi. Rozmanitost důvodů pro zažádání půjčky je opravdu široká. (Banky.cz, 2020)

Podstatnou roli zde hraje úroková sazba. Úroková sazba je rozdílná u jednotlivých peer to peer platform. U některých zprostředkovatelů je možné, že si žadatel nastaví nejvyšší možný úrok sám a investoři pak nesmí tuto hranici překročit. Žadatel si tak sám určí, kolik je schopen maximálně přeplatit. Zároveň by žadatel neměl zapomenout, že pokud nenajde dostatek investorů, půjčku nedostane. Je tedy důležité, aby nastavil úrok tak, aby byl výhodný pro obě strany. (Banky.cz, 2020)

Při investování do peer to peer půjček lze použít jedinečný nástroj autoinvest, který umožní investorovy investovat na základě předem nastavených parametrů do vybraných půjček. Investor si nastaví důležité parametry např. poskytovatele, druh garance nebo minimální úrok. Jednotlivé investice jsou realizovány automaticky vždy dle nastavených požadavků. Autoinvest zajistí investorům, že jejich finanční prostředky budou vždy investovány a nebudou ležet na účtu bez zhodnocení. Investorům tento nástroj výrazně šetří čas s výběrem investice. (Bondster, n.d.)

Žádost neboli proces peer to peer půjček by měl být výhodnější než tradiční způsob půjčování a lze ho shrnout do následujících kroků.

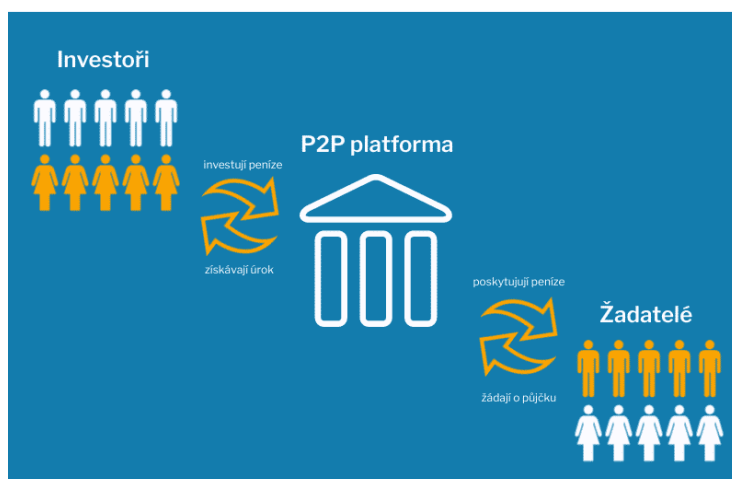
- Nejprve se musí žadatel na webu dané peer to peer platformy zaregistrovat a vyplnit o sobě požadované informace. Lze konstatovat, že čím více údajů o sobě

žadatel sdělí, tím výhodnější podmínky jej čekají. Mezi základní zadávané informace patří např. výše příjmu, pracovní pozice, stávající finanční závazky či některé osobní údaje. Zásadní překážka vzniká, pokud je žadatel v exekuci. V těchto případech drtivá většina peer to peer platformem půjčku žadateli neposkytne.

- Žadatel vyplní údaje o požadované částce půjčky zároveň s odhadovanou dobou splatností. Většina peer to peer platformem vypočítává úrokovou sazbu sama dle poskytnutých informací o žadateli (částce a době splatnosti). Některé umožní úrokovou sazbu zvolit dle uvážení žadatele.
- Tyto zadané údaje musí peer to peer platforma prověřit. Může tak učinit buď před zahájením aukce půjčky, nebo následně po ukončení aukce.
- Na základě vyhodnocení žádosti peer to peer platformou, za důvěryhodnou, si investor z této nabídky vybírá takové, do kterých by byl ochoten investovat. Investor může žadateli nabídnout celou poptávanou částku nebo pouze část poptávané sumy. Rovněž lze, v některých případech, aby investor určil výši úroku, který by si u dané investice představoval. U vybraných platformem lze, aby investor zadal další požadavky na žadatele např. kopii občanského průkazu nebo výpis z běžného účtu.
- Následně žadatel přijímá resp. odmítá jednotlivé nabídky investorů, případně celou aukci. Pokud je investor odmítnut, může reagovat změnou nabídky.
- Ukončení aukce vzniká, pokud uplyne dohodnutá doba, naplní se požadovaná částka investice nebo aukci ukončí sám žadatel. Po ukončení a schválení aukce peer to peer platforma vypracovává potřebné smlouvy a rozesílá je žadateli a zvoleným investorům.
- Peer to peer platforma sloučí všechny přijaté nabídky do jedné. Žadatel poté splácí tuto sloučenou částku na účet peer to peer společnosti. Následné rozdělení splátek do odpovídajících částek jednotlivým investorům provádí daná peer to peer platforma.
- Vymáhání nesplácené půjčky a předčasné splacení řeší jednotlivé peer to peer platformy odlišným způsobem.
- Peer to peer společnost požaduje od žadatele poplatek např. ve formě procent z celkové dlužné částky. Splatnost poplatku je obvykle v okamžiku schválení půjčky a připsání peněz na účet žadatele. (Kurzy.cz, n.d.)

Obr. 3: Schéma fungování peer to peer půjček

Zdroj: Financer.com, n.d.

3.4 Výhody a nevýhody peer to peer půjček

Jednotlivé peer to peer půjčky mají řadu specifíků, ale obecně platné výhody a nevýhody peer to peer půjček lze shrnout následovně.

Výhody:

- nadprůměrný výnos,
- variabilita,
- jednoduchá diverzifikace.

Nevýhody:

- nadprůměrné riziko,
- daně a administrativa.

Za první výhodu lze považovat **nadprůměrný výnos**, který se u peer to peer půjček pohybuje okolo 6 % ročně. Pro výši výnosu je rozhodující charakter žadatele, pro kterého se investor rozhodne. V případě, že by se investor rozhodl půjčit osobě v České republice, nehrozí investorovi měnové riziko. Naopak pokud by šlo o půjčku pro osobu v zahraničí, mohlo by dojít k podstoupení měnového rizika. Měnové riziko by záviselo na tom, zda by v dané chvíli docházelo k oslabení koruny. (Kurzy.cz, 2019)

Variabilita peer to peer půjček je spjata s rozdílnou dobou trvání (několik měsíců až řády let) a s rozdílnou výší objemu vkládaných finančních prostředků. Dále si investor může vybrat očekávané riziko, které je ochoten podstoupit. (Kurzy.cz, 2019)

Mezi poslední již zmíněnou výhodou patří **jednoduchá diverzifikace**. Z důvodu minimálního požadavku na objem vložených finančních prostředků, v rámci peer to peer platformem lze investice diverzifikovat, neboli poskytnou menší objem peněz většímu počtu žadatelů. (Kurzy.cz, 2019)

Z výše uvedené výhody v podobě nadprůměrného výnosu, vyplývá první nevýhoda peer to peer půjček, a to **nadprůměrné riziko**. I zde platí základní pravidla finančních trhů, čím vyšší zhodnocení investice je požadováno, tím vyšší riziko je nutné podstoupit. Mezi jednotlivými peer to peer platformami existuje odlišná míra zapojení v době, kdy dlužník přestává splácet své závazky. Proto je pro investora klíčové zjistit si ještě před tím než začne investovat tři základní informace. Nejprve míru prověřování bonity žadatele, dále garanci zpětného odkupu nesplacené půjčky ze strany dané platformy a v neposlední řadě, dle jakého právního řádu a jakým způsobem probíhá případné vymáhání nesplacených pohledávek. Poslední zmíněnou nevýhodou peer to peer půjček jsou **daně a administrativa**. Jak již bylo uvedeno v předešlé kapitole, výnosy z peer to peer platformem podléhají zdanění dle § 8 zákona o daních z příjmu. Danění těchto výnosů představuje jisté zvýšení administrativy, která následně může vyrovnat rozdíly v zisku, které investor realizuje na peer to peer platformách. (Kurzy.cz, 2019)

Výhody a nevýhody peer to peer půjček pro dlužníka

Mezi největší výhody peer to peer půjčky z pohledu dlužníka, patří zejména nižší úrokové sazby a jednodušší podmínky. Spotřebitel tedy za půjčku zaplatí výrazně méně než v případě klasické bankovní či nebankovní půjčky. Další výhodou pro spotřebitele, pokud se rozhodnou pro peer to peer půjčku, může představovat její dostupnost. V tomto případě totiž půjčku může získat i spotřebitel, jehož odmítla banka či nebankovní úvěrová společnost. Mezi nejčastější důvod odmítnutí patří zpravidla nízká bonita klienta. To však neznamená, že na peer to peer půjčku dosáhne kdokoli. I zde je u spotřebitelů prověřovaná jejich bonita, ale nebývá tak důkladná jako u bankovních institucí. (Půjčky.cz, 2015)

Nevýhody pro dlužníky u peer to peer půjček nejsou téměř žádné. (Půjčky.cz, 2015)

Výhody a nevýhody peer to peer půjček pro investory

Výhoda pro investory plyne ze skutečnosti, že mají právo si daného dlužníka zvolit dle svých možností, uvážení či subjektivních preferencí a to i v případě velmi malých peněžních částek. Investoři, kteří disponují volnými finančními prostředky, mají

prostřednictvím peer to peer půjčkám šanci vyššího zhodnocení, než by tomu bylo v případě spořicího účtu či jiné rizikovější investiční příležitosti. (Půjčky.cz, 2015)

Největší riziko zde nese potencionální investor. Zásadní riziko a nevýhoda pro investora tkví v neschopnosti spotřebitele splácet svůj dluh řádně. Dlužné pohledávky je poté investor nucen vymáhat soudní cestou, která je spojena s dalšími náklady a zároveň není jisté, že své peněžní prostředky získá zpět. Z tohoto důvodu by měl investor vždy řádně prověřit osobu, které se rozhodne danou půjčku poskytnout. Investorům se také doporučuje investovat spíše menší částky do více půjček, aby se případné riziko nesplácení půjček snížilo na minimum. Další nevýhoda především pro investory nastává v případě bankrotu peer to peer platformy. V této situaci nemá věřitel právo nárokovat náhradu za své pohledávky. Z tohoto důvodu by si investor neměl prověřovat pouze případného dlužníka, ale také důvěryhodnost zvolené peer to peer platformy. (Půjčky.cz, 2015)

3.5 Peer to peer platformy v České republice

V České republice počet peer to peer platform neustále roste. V současné době v České republice působí více než deset peer to peer platform, které se zaměřují na platební služby. Mezi ty nejznámější se řadí mimo jiné i platforma Zonky, která je považovaná za průkopníka peer to peer půjček v České republice. Dále mezi velmi oblíbené platformy patří i společnost Bankerat, což je nejstarší peer to peer platforma působící v České republice, či naopak poměrně nový peer to peer portál Bondster.

3.5.1 Zonky

Zonky lze považovat za mediálně nejznámější platformu peer to peer půjček zaměřující se především na český trh. Společnost Zonky se mediálně nejvíce proslavila heslem „Lidé lidem.“, což odpovídá oblasti, ve které společnost působí.

Společnost vznikla v listopadu roku 2014 a hlavním investorem projektu byl nizozemský inovační fond Home Credit Lab N.V. Poté se hlavním investorem stala dceřiná společnost Home Credit, která patří do skupiny PPF. Home Credit je jedním z hlavních poskytovatelů spotřebitelského financování ve střední a východní Evropě, Společenství nezávislých států a Asii. Skupina PPF je jedna z největších investičních skupin ve střední a východní Evropě a hlavním majitelem byl tehdy nejbohatší Čech Petr Kellner. V roce 2019 se společnost kvůli plánovanému vstupu na mezinárodní trhy přejmenovala

na Benxy, ovšem na českém trhu zůstala značka Zonky zachovaná. (Lidovky.cz, 2019) Od prosince roku 2021 se peer to peer platforma Zonky stala formálně součástí společnosti Air Bank a.s. Nicméně i nadále Zonky nabízí své služby pod vlastní značkou. (PPF, n.d.) Podmínky půjček zůstaly stejné, změnil se pouze poskytovatel služeb. Toto spojení mělo i ekonomické přínosy v podobě úspor nákladů např. v oblasti IT systémů.

Zonky je unikátní v tom, že již od samého začátku fungování propojuje půjčky se zajímavými příběhy lidí. Řada jedinců si prostřednictvím nabízených služeb v mnoha případech mohla plnit své sny. Nejčastěji se jednalo o rozjezd vlastního projektu či rozvoje různých zálib. Během působení této platformy na trhu vznikla řada inspirativních příběhů jedinců, kteří se rozhodli obrátit na Zonky a půjčit si na rozvoj svých projektů. Jeden z inspirativních příběhů patří také např. příběh Valeriyi milovnici umění, která podporuje mladé a talentované umělce v jejich rozvoji. Na základě toho založila ateliér Art Generace. K založení ji pomohli právě investoři na Zonky. (Zonky.cz, 2018a)

Zonky získala řadu ocenění. Stala se nejdůvěryhodnější značkou v oblasti dodavatelů mimobankovních půjček za rok 2019, 2020 a 2021. Dále získala ocenění Zlatá koruna, v kategorii Fintech v letech 2018 a 2020. V kategorii nebankovní úvěry za rok 2021. V Indexu odpovědného úvěrování, se společnost Zonky umístila na 2. místě v letech 2017, 2018, 2019, 2020 a v letech 2021. (Zonky.cz, n. d. b)

Společnost Zonky začala od srpna roku 2021 novým klientům poskytovat pouze službu Rentiér. Pro tehdy stávající klienty skončila možnost manuálního investování do nových půjček, a to od 1. listopadu 2021. (Zonky.cz, n. d. c)

Právě na manuálním investování společnost Zonky vznikla. Tento způsob investování lze vysvětlit na situaci, kdy investor sám vybírá mezi jednotlivými půjčkami a skládá investiční portfolio. Bylo možné vybírat dle druhu půjčky, rizika či účelu. Z tohoto vyplývá, že manuální investování vyžadovalo více času než automatické investování, které by mělo být pohodlnější. Investor mohl sám ovlivnit výši výnosu, což mohlo působit osobnějším dojmem pro investory. (Zonky.cz, n. d. c)

Rentiér je oproti manuálnímu investování plně automatizovaná služba. Tato služba vznikla především na základě žádosti klientů z důvodu časové náročnosti. Investor vloží své peníze na vytvořený účet, a po vložení finančních prostředků se o vše stará Zonky. Vložené finanční prostředky firma investuje do stovek různých spotřebitelských půjček

automaticky prostřednictvím speciálně navrženého algoritmu. Cílem je vytvořit portfolio, ve kterém budou zastoupeny jednotlivé úrokové sazby. (Měšec.cz, 2021)

Dle informací uvedených na internetových stránkách Zonky, je nutný u služby Rentier první minimální vklad 10 000 Kč. Avšak lze kdykoli jednorázově či pravidelně investovat další peníze. Zonky za investory vybírá pouze ty nejbezpečnější poptávky. Zonky uvádí, že očekávaný výnos Zonky Rentiera se pohybuje ve výši 5,79 % ročně. (Zonky.cz., n.d. d)

Zonky nabízí řadu benefitů i z pohledu žadatelů o půjčku. Do těchto výhod lze zařadit možnost získání peněžních prostředků rychlým způsobem, aniž by daný žadatel musel uvádět důvod půjčky. Zonky nabízí ve spolupráci s Maxima pojišťovnou tzv. záchrannou vestu pro žadatele půjčky, což znamená pojištění schopnosti splácet a benefity okamžité pomoci. Toto pojištění je vhodné, pokud jedinec např. přijde nečekaně o zaměstnání či dlouhodobě onemocní. (Zonky.cz, n.d. e)

Obr. 4: Logo společnosti Zonky

Zdroj: Zonky.cz, 2022

3.5.2 Bankerat

Bankerat je internetová aukční platforma pro poskytování a správu peer to peer půjček v České republice. Na českém trhu úspěšně působí již od roku 2010. Na vzniku společnosti se již od samého počátku podíleli lidé s bohatými zkušenostmi zejména v oblasti bankovníctví a nových technologií. Během vývoje internetového portálu společnost čerpala především ze zkušeností zahraničních poskytovatelů peer to peer půjček a následně tyto zkušenosti přizpůsobila českému trhu. Mezi hlavní činnosti společnosti Bankerat lze zařadit vývoj a správu internetového aukčního portálu spolu s administrací půjček poskytnutých prostřednictvím internetového portálu pro jejich uživatele. (Bankerat, n.d.)

Společnost Bankerat je oproti ostatním peer to peer platformám specifická právě svou aukční formou. To znamená, že u jednotlivých žádostí o půjčku lze podat nabídku s konkrétní úrokovou sazbou. Podmínkou je, že tato sazba musí být nižší nebo stejně vysoká vůči očekávané poptávce. Aukce o nejlepší nabídku trvá maximálně tři týdny, a poté si z výsledků dlužník vybere takovou úrokovou míru, která mu nejvíce vyhovuje. Ten kdo aukci vyhraje, obdrží dokumentaci v podobě smlouvy o půjčce a následně pošle finanční prostředky na účet žadatele. (Entuzio, n.d.)

Na této platformě lze investovat pouze v českých korunách. Mezi hlavní výhody lze zařadit transparentnost dlužníků s možností zeptat se jich na podrobnější informace, přehledná platforma, aukční varianta obchodování a v neposlední řadě nadstandardní průměrný výnos. Naopak mezi nevýhody lze zařadit chybějící zahraniční trh a zároveň s vysokým výnosem je téměř ve všech případech také vysoké riziko. (Entuzio, n.d.)

Obr. 5: Logo společnosti Bankerat

Zdroj: Bankerat, n.d.

3.5.3 Bondster

Bondster je česká a poměrně nová peer to peer platforma a její oblíbenost u veřejnosti nestále roste a řadí se mezi druhou největší českou platformu, která propojuje investory a zájemce o úvěr. Za první je považována již výše zmíněná platforma Zonky. Bondster funguje na rozdíl od Zonky na principu propojení investorů s nabídkou nebankovních společností. (P2Ptrh.cz, n.d. a) Bondster vznikl v roce 2017 a patří mezi nejrychleji rostoucí peer to peer platformy tuzemského trhu. Největší zastoupení zde představují podnikatelské úvěry neboli peer to business půjčky. Zastoupení zde mají i osobní a krátkodobé půjčky, ovšem oproti podnikatelským úvěrům je toto zastoupení poměrně menší. Bondster se soustředí především na české půjčky, ale jsou zde i portfolia zahraničních půjček.

Majitelem společnosti Bondster je CEP Invest Private Equity a strategickým partnerem projektu je společnost ACEMA Credit Czech, a. s. Na základě rozšíření tržiště o půjčky v eurech, které proběhlo v roce 2019, došlo k výraznému nárůstu počtu poskytovatelů spolu s novými zahraničními investory. Portál Bondster má tržiště v českých korunách a v eurech a mezi těmito tržišti lze převádět za poměrně přijatelné poplatky s nástrojem konverze měn. (P2Ptrh.cz, n.d. a)

Platforma Bondster funguje na tzv. principu peer to business, což znamená, že zájemci o investování si vybírají z již hotových půjček s určitou historií splácení od pečlivě prověřených poskytovatelů úvěrů, v českých korunách je to nejčastěji společnost ACEMA. Typ těchto půjček může být různý např. hypotéka, leasing nebo spotřebitelské půjčky. Jedná se tedy o zajištěné i nezajištěné úvěry. Bondster působí pouze jako zprostředkovatel mezi investorem a poskytovatelem, nezasahuje tedy do samotného investování ani do řešení daných půjček. (5nej.cz, 2020)

Investice jsou zajištěné nemovitým či movitým majetkem a v případě, že dlužník přestane svému věřiteli splácet půjčku, dojde k prodeji zastaveného majetku. Se zajištěním investic souvisí i tzv. garance zpětného odkupu. To je možné pouze u vybraných druhů půjček a znamená to, že investorům, garantuje věřitel vrácení zbývajících investovaných částky, včetně úroků. (5nej.cz, 2020)

Mezi výhody platformy Bondster patří investiční tržiště, které pomáhá investovat i méně zkušeným investorům. Bondster funguje pouze online. Což lze považovat za výhodu, ale pro některé jedince spíše nevýhodu. Další výhodou jsou téměř nulové poplatky, neboť klient platí pouze 1% při investici v českých korunách. Poslední a jistě zásadní výhoda pro investory jsou nadprůměrné výnosy. (5nej.cz, 2020)

Obr. 6: Logo společnosti Bondster

Zdroj: Bondster, 2022

3.6 Zahraniční peer to peer platformy

V zahraničí se peer to peer platformy objevily mnohem dříve než v České republice. Jak bylo zmíněno v předešlé kapitole, první peer to peer platformou byla společnost Zopa. V této kapitole budou zmíněny peer to peer portály Mintos, Estateguru a Twino.

3.6.1 Žlutý meloun

Další peer to peer platforma, která působí nejen na trhu České republiky ale také na slovenském trhu, je Žlutý meloun. Začátky vzniku této platformy se vztahují již k září roku 2012, kdy byla zahájena Beta verze portálu a společnost Žlutý meloun byla prvním portálem kolektivního půjčování na Slovensku. O tři měsíce později byl po úspěšné Beta verzi spuštěn ostrý provoz portálu, což znamená, že Žlutý meloun byl otevřen pro půjčky a investice pro celou veřejnost na Slovensku. (Žlutý meloun, n.d.)

V roce 2015 Žlutý meloun úspěšně uskutečnil první investiční kolo a získal dostatečný kapitál, který napomohl k posílení rozvoje společnosti a realizaci strategických plánů. Na investici do rozvoje společnosti se podílel i fond JEREMIE Co-Investment Fund, který je součástí Evropského investičního fondu a poskytuje kapitál pro investičně atraktivní slovenské společnosti. (Žlutý meloun, n.d.)

Až roku 2016 došlo ke spuštění poskytování půjček i v České republice v českých korunách. Společnost Žlutý meloun je vůbec první portál kolektivního půjčování, který nabízí možnost investovat v rámci jednoho účtu do půjček v různých zemích a různých měnách. Důležitým krokem bylo také zavedení nových bezpečnostních prvků, které měly zajišťovat ochranu peněz klientů. Bezpečnost se týkala nejen posuzování žádostí a vyhodnocování žadatelů, ale také technické a uživatelské bezpečnosti a zpracování dat. Toto navýšení bezpečnosti zavedla společnost na začátku roku 2018. Toho roku společnost vyvinula mobilní aplikace pro snadnější investování a správu účtu. (Žlutý meloun, n.d.)

Společnost zajišťuje správu aukcí půjček spolu s plynulým procesem poskytování půjček, tak aby obě zúčastněné strany (investoři a žadatelé) byli maximálně spokojeni. (Žlutý meloun, n.d.)

Žlutý meloun se zasazuje i o bezpečnost svých klientů. Ověřuje finanční bonitu každého žadatele spolu s jeho schopností splácet měsíční splátky. Každému žadateli, který projde hodnocením s kladným výsledkem, je společností přiřazena ratingová skupina. Na základě této skupiny je doporučena úroková sazba, která zároveň odráží rizikovost daného dlužníka. Skupina také uvádí požadavky na návratnost investice ze strany investora. Z pohledu bezpečnosti Žlutý meloun pomáhá jednotlivým investorům řídit a diverzifikovat jejich individuální míru rizika. (Žlutý meloun, n.d.)

Ze statistik, které jsou dostupné na webových stránkách společnosti Žlutý meloun, vyplývá, že dle účelu půjčky poskytují nejčastěji půjčky tzv. na cokoli, poté na rekonstrukci a bydlení a na třetí místo se řadí půjčka na splacení úvěru. Dle splatnosti je nejvíce půjček poskytováno na 25 až 36 měsíců a druhou nejvíce zastoupenou kategorií jsou půjčky se splatností 3 až 12 měsíců. (Žlutý meloun, n.d.)

Obr. 7: Logo společnosti Žlutý meloun

Zdroj: Žlutý meloun, 2022

3.6.2 Mintos

Peer to peer platforma Mintos byla založena v roce 2015 v Lotyšsku a hlavní sídlo má v hlavním městě Rize. Mohou zde investovat investoři z Evropské unie či Švýcarska. Žadatelem mohou být fyzické osoby, ale i firmy. Platforma Mintos půjčuje v několika různých zemích např. Česká republika, Estonsku, Polsku či v Gruzii. Investoři mohou investovat dokonce i v Číně, Africe a Jižní Americe. (Barghoorn, 2019)

Obr. 8: Logo společnosti Mintos

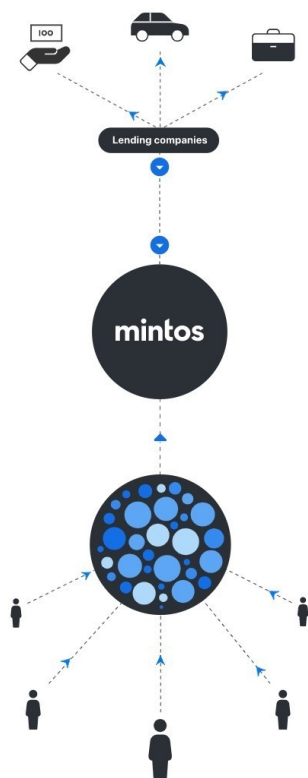

Zdroj: Mintos, 2022

Princip fungování společnosti Mintos je založeno na každodenním umístování již profinancovaných půjček od poskytovatelů na tržiště, které tvoří nabídku pro investory. Půjčky jsou seskupeny do tzv. notes, které si lze představit jako balíček půjček, které mají stejné základní parametry. Nabídka Notes na Mintosu je opravdu široká a na tržišti lze vybrat z tisíců variant těchto balíčků. Kam konkrétně investovat si investoři volí dle řady kritérií např. dle výše výnosu, země, zajištění nebo délky splatnosti. Princip fungování tržiště Mintos lze shrnout následovně:

- společnosti poskytují půjčky např. na nákup vozu, podnikání či spotřebitelské půjčky,
- následně jsou tyto půjčky předány společnosti Mintos,
- půjčky jsou poté seskupené do výše zmíněných Notes a jsou vystaveny na tržišti,
- zde mají možnost zafinancovat investoři, kteří tak získají odpovídající úrok, zainvestované peněžní prostředky převádí Mintos v momentě investice na účet poskytovatele,
- poskytovatel je naopak převádí zpět společnosti Mintos, která je následně distribuuje jednotlivým investorům v době, kdy je půjčka splacena. (P2Ptrh.cz, 2023)

Obr. 9: Princip fungování tržiště Mintos

Zdroj: P2Ptrh.cz, 2023

Od vzniku zažila společnost Mintos masivní expanzi a rostla ve stovkách procent ročně. Na jaře roku 2020, kdy začala pandemie covid-19, však přišla zatěžkávací zkouška a rapidní propad zainvestovaných prostředků. Investoři totiž začali své peněžní prostředky stahovat pryč z portálu. Došlo také ke krachu některých poskytovatelů a začaly se zdržovat některé platby či komunikace ze strany společnosti Mintos. V té době Mintos zavedl tzv. Notes, které byly již blíže popsány. Tyto balíčky půjček začaly být regulované jako investiční instrumenty, což s sebou přináší řadu výhod např. vyšší bezpečnost investice nebo snazší proces vymáhání, pokud poskytovatel nesplácí. I po útlumu způsobeném pandemií covid-19 lze platformu Mintos označit jako jednoznačně největší portál svého druhu v Evropě. (P2Ptrh.cz, 2023)

Na tržišti Mintos nabízí své půjčky více než 60 poskytovatelů z více než 30 zemí. Největší zastoupení zde představují půjčky v eurech, ale lze nakupovat také v dalších měnách např. v kazašském tenge či polském zlotém. Veškeré směny lze jednoduše převést pomocí konvertoru měn, který funguje instantně, ale s nízkým poplatkem. (P2Ptrh.cz, 2023)

Mintos nabízí tři způsoby investování. To, který typ si investor zvolí, má pak poměrně významný vliv zejména na časovou náročnost, rizikovost ale také na výši výnosu.

První způsob investování je prostřednictvím **automatické předpřipravené strategie**. Jedná se o nejpohodlnější, ale zároveň nejméně rozšířenou variantu investování. Investor volí mezi třemi strategiemi, a to mezi Mintos Core strategií, konzervativní strategií nebo rizikovější strategií. Ať zvolí kteroukoli z těchto variant, jediné co musí investor udělat, je stanovení částky, kterou požaduje do zvolené strategie investovat. O vše ostatní se stará platforma Mintos. Další možností je **nastavení autoinvestu dle vlastních kritérií**. Pro investory, kteří si chtějí určit, z čeho se bude jejich portfolio skládat, existuje možnost využití nástroje autoinvest. Pomocí tohoto nástroje lze nastavit neomezené množství strategií. Investor si může upravit i ty nejmenší detaily, kam své volné finanční prostředky vloží, dle svých preferencí. Poslední možný způsob investování je **ruční výběr a investice do půjček**. Tento způsob je vhodný pro investory, kteří nechtějí ponechat automat ani investování dle určených kritérií. Investoři zde riskují, že jim lépe úročené půjčky od poskytovatelů s vyšším ratingem vykoupí automaty, zároveň je tento způsob poměrně časově náročný. (P2Ptrh.cz, 2023)

3.6.3 Estateguru

Společnost Estateguru vznikla v roce 2014 a hlavní sídlo společnosti se nachází v hlavním městě Estonska, v Tallinnu. Jedná se tedy o estonskou platformu, která poskytuje úvěry zajištěné nemovitostmi. (Barghoorn, 2019) Nabídka této platformy se skládá především z developerských, překlenovacích a podnikatelských úvěrů, především z Estonska, Lotyšska a Litvy. Estateguru patří mezi největší investiční peer to peer platformy. (P2Ptrh.cz, n.d. b)

U řady jiných peer to peer platform, v době pandemie covid-19, byl zaznamenán odliv investorů, resp. docházelo k snižování alokace a výše průměrné investované částky. Navzdory pandemii platforma Estateguru stále rostla, o více než 170 % zainvestovaného objemu meziročně. Tento růst je příkládán skutečnosti, že v době pandemie nepanovala nervozita investorů zejména u půjček zajištěných nemovitostmi, které právě platforma Estateguru nabízí. (P2Ptrh.cz, n.d. b)

Estateguru nabízí jako jiné platformy pro své investory autoinvest. Ovšem oproti jiným platformám je zde jistá nevýhoda ve smyslu bohatosti parametrů, které si mohou investoři nastavit. Investoři, kteří mají k dispozici méně než 250 EUR na participaci, si může zvolit

pouze výši investice, délku úvěru, LTV a způsob splácení. Pokud má ovšem investor k dispozici více než 250 EUR na participaci, zpřístupní se mu další filtrační možnosti. (P2Ptrh.cz, n.d. b)

Platforma disponuje také sekundárním trhem, kde mohou investoři předčasně prodat svou participaci ostatním investorům, případně ji mohou nakoupit od jiného investora s určitou slevou. Platforma samozřejmě vymezuje hranice pro maximální úpravy cen. Zatím lze prodat participaci pouze v celku, jednomu investorovi. Estateguru je vhodná zejména pro větší investory. (P2Ptrh.cz, n.d. b)

3.6.4 Twino

Společnost Twino patří mezi největší peer to peer portály v Evropě. Twino má centrální sídlo v hlavním městě Lotyšska, v Rize a poskytuje spotřebitelské půjčky v evropských zemích např. v Gruzii, Lotyšsku, Polsku, České republice či Rusku. Společnost vznikla v roce 2015. (MojePeníze.com, n.d.)

Twino je poměrně nová peer to peer platforma, ovšem její oblíbenost stále roste, což může být zapříčiněno dostupností pro investory z eurozóny a Velké Británie. Dostupnost pro tyto země je zajištěna pomocí partnerství se společností Swedbank. V důsledku toho partnerství mohou být investice provedeny v eurech nebo v britských librách. (MojePeníze.com, n.d.)

Mezi další důvody, proč je tato lotyšská společnost stále na vzestupu, je její velmi populární služba „BuyBack Guarantee“, která garantuje splacení jistiny investora spolu s úroky, pokud je dlužník 30 dní po splatnosti. (MojePeníze.com, n.d.)

Platforma Twino nabízí, jako řada dalších peer to peer platforem, funkci autoinvest. Jak již bylo zmíněno, pomocí této funkce lze snadno diverzifikovat finanční prostředky v rámci velkého počtu půjček. (MojePeníze.com, n.d.)

Výhody plynoucí pro investora je zejména zabezpečení v podobě BuyBack Guarantee spolu se snadno použitelnou funkcí autoinvest. Dále velké množství nabízených půjček, do kterých lze investovat již od výše 10 EUR zaručuje, že může začít investovat téměř kdokoli. Mezi nevýhody lze zařadit poměrně strohé informace o dlužníkovi, kterého si daný investor vybere. (MojePeníze.com, n.d.)

4 Srovnání peer to peer půjček s bankovními úvěry

V současné době existuje v Evropě již přes 500 peer to peer platform a v České republice mají tyto platformy také silné zastoupení. I přes to, že dochází k neustálému progresu fungování peer to peer platform, stále zde existují rozdíly oproti fungování bankovních institucí. Jisté změny lze zaznamenat např. v čím dál větší regulaci peer to peer platform.

Při rozhodování, zda zvolit peer to peer půjčku či bankovní úvěr, může u některých spotřebitelů, kteří jsou spíše konzervativní, rozhodovat především nedůvěra v peer to peer platformy. Pro takové spotřebitele představují banky určitou míru jistoty. Protože jsou peer to peer platformy již několik let úspěšně na trhu a vznikají neustále další a další, lze očekávat, že se tento skeptický pohled některých spotřebitelů časem změní.

4.1 Srovnání fungování peer to peer platform s bankovními institucemi

Od doby kdy peer to peer platformy teprve začínaly a budovaly si své postavení na trhu, uběhla již řada let a v současné době v podstatě neexistují výrazné rozdíly oproti bankovním institucím. Dříve se peer to peer platformy snažily vybudovat postavení u klientů pomocí úrokových sazeb, výhodným podmínkám či rychlostí vyřízení. V současné době jsou tyto parametry srovnatelné s tím, co nabízejí bankovní instituce. (Polar, 2022)

Hlavní rozdíl mezi peer to peer půjčkou a bankovním úvěrem se vztahuje k samotné podstatě fungování. Zatímco banky financují poskytnuté půjčky samy, na peer to peer půjčky se skládají jednotliví investoři. Provozovatel služby, peer to peer platforma, pak z každé zprostředkované půjčky dostává svoji provizi. Na základě této provize funguje celý systém. (Polar, 2022)

Drtivá většina peer to peer platform funguje pouze na základě online prostředí. Díky tomu tyto platformy nevynakládají finanční prostředky na provoz kamenných poboček. (Polar, 2023) Existence kamenné pobočky však řada lidí považuje za klíčový faktor důvěryhodnosti dané finanční instituce. Ovšem digitalizace čím dál více vstupuje i do tohoto odvětví a v současné době se přizpůsobují i bankovní instituce, které v posledních letech své pobočky postupně spíše ruší. I nadále se budou bankovní instituce rozhodovat o stavu poboček, především dle vývoje trhu, ale lze předpokládat spíše redukci

kamenných poboček. Přesun bankovních institucí do online prostředí mohla urychlit také situace týkající se koronavirové pandemie. Samozřejmě tento trend zde byl patrný již před pandemií covid-19. Využívání kamenných poboček sice klesá, ale řada lidí stále preferuje osobní kontakt a to např. v situacích, kdy nastane určitá komplikace a klient se potřebuje poradit. (Seznam Zprávy, 2023)

Největší výhodou bankovních institucí je bezpochyby léty prověřená jistota. A zároveň pokud je klient dostatečně bonitní, mohou žadateli o půjčku poskytnout více peněžních prostředků než peer to peer platformy. (Polar, 2023)

Rozdíl peer to peer půjček oproti bankovním půjčkám z pohledu žadatele není v ničem podstatném. Jak již bylo v práci zmíněno, dlužník pouze vyplní online žádost na internetových stránkách vybrané peer to peer platformy. Vyplní veškeré potřebné informace. Následně peer to peer platforma žádost prověří. Platforma zkontroluje, zda žadatel není v registru dlužníků, a pokud je vše v pořádku, žádost schválí. (Polar, 2023)

Zájemce o půjčku musí doložit řadu dokumentů, které prokáží jeho totožnost i výši příjmů. U některých peer to peer platformách stačí výpis z účtu za poslední 3 měsíce, u jiných platformách je vyžadováno potvrzení přímo od zaměstnavatele, případně daňové přiznání, pokud se jedná o OSVČ. (Peníze.cz, 2017) Jak již bylo zmíněno, peer to peer platformy zjišťují úvěrovou historii klienta a nahlíží do registrů dlužníků, ve kterých se evidují nejen dluhy, ale také informace o řádném splácení půjček. (Sronejto.cz, 2023)

4.1.1 Bonita dlužníka

Co naopak mají peer to peer platformy společného s bankovními institucemi, je například skutečnost, že obě společnosti určují bonitu jednotlivých žadatelů o půjčku.

Když banka nebo peer to peer platforma půjčuje finanční prostředky svým klientům, vždy se vystavuje riziku nesplacení úvěru nebo tomu, že daný klient nebude platit v předem domluvených termínech. Toto riziko se snaží banky i peer to peer platformy eliminovat na minimum, a to pomocí výběru vhodných klientů, u kterých vyhodnotí vysokou pravděpodobnost splacení úvěru. Jinými slovy u klientů, kteří mají dostatečně vysokou bonitu. (Finex.cz, 2021)

Zjišťování bonity klienta je zakotveno i v § 8 zákona č. 257/2016 Sb., zákon o spotřebitelském úvěru. Dle tohoto zákona se řídí jak bankovní, tak nebankovní poskytovatelé spotřebitelského úvěru. Mezi nebankovní poskytovatele patří právnické

osoby, které jsou oprávněné poskytovat spotřebitelský úvěr na základě oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, které uděluje Česká národní banka. (Zákony pro lidi, 2022)

Na základě bonity se rozhoduje, zda bude klientovi půjčka poskytnuta či bude jeho žádost zamítnuta. Dle bonity daného klienta se také stanovuje odměna za riziko, které banka či peer to peer platforma podstupuje, tj. úrok. (Finex.cz, 2021)

V praxi ovšem neexistuje pro stanovení bonity klienta jednotný postup. V rozhodování o poskytnutí či zamítnutí dané žádosti pomáhá bankám tzv. scoring. Scoring je komplexní metoda, dle které banka zjistí, zda má klient dostatečně vysokou bonitu. Jinými slovy vyčísluje, jak velké riziko žadatel pro banku představuje. (Finex.cz, 2021)

Kritéria, která ovlivňují bonitu klienta, lze rozdělit na finanční a nefinanční. Mezi nefinanční kritéria lze zařadit věk, pohlaví, dosažené vzdělání a profese nebo rodinný stav. Do finančních aspektů patří především příjmy žadatele. Zde je důležité, aby příjmy byly kontinuální v čase a zároveň u nich byla vysoká pravděpodobnost, že si tyto příjmy žadatel udrží i do budoucna. (Finex.cz, 2021)

Bankovní instituce mají možnost každého žadatele o úvěr prověřit v úvěrových registrech. V České republice existují tři registry, které banky mohou používat, a to bankovní registr klientských informací – BRKI, nebankovní registr klientských informací – NRKI a registr SOLUS – Sdružení na ochranu leasingů a úvěrů spotřebitelům. (Finex.cz, 2021)

Konkrétně peer to peer platforma Zonky využívá veřejné seznamy a rejstříky, jako je obchodní a insolvenční rejstřík, bankovní registr klientských informací – BRKI a v rámci skupinového řízení rizik získává informace také od sesterské společnosti ve skupině PPF, do které Zonky patří. Další registry, do kterých společnost Zonky nahlíží, jsou např. SIR – insolvenční rejstřík, ARES – administrativní registr ekonomických subjektů nebo CEE – centrální evidence exekucí. (Zonky.cz, n.d. f)

U všech klientů, kteří si na Zonky půjčují, se odhaduje schopnost splácet, ověřují se příjmy a predikuje se jejich stabilita. Na základě vytvořeného ekonomického modelu společnost zjišťuje pracovní reference. Nejen na základě těchto informací je proveden odhad rizikovosti investice. K dané půjčce je následně přiřazena značka, která zobrazuje míru odhadovaného rizika – rating. Dříve společnost Zonky využívala „písmenkové“ označení ratingu. Bohužel společnost chtěla přidat k stávajícím ratingům nové

a „písmenkové“ označení požadované rozšíření neumožnilo. Z tohoto důvodu společnost usoudila, že bude vhodnější, pokud bude míra rizika přesně odpovídat konkrétní roční úrokové sazbě. Z tohoto důvodu společnost zavedla nové označení ratingu pomocí roční úrokové sazby. (Zonky.cz, n.d. f) Na následujícím obrázku č. 10 je zobrazena změna označení ratingu.

Obr. 10: Srovnání původního a stávajícího označení ratingu

Staré „písmenkové“ označení ratingu	Nové označení ratingu odpovídající roční úrokové sazbě (%)
A*	4,99
A++	5,99
A+	6,99
A	8,49
AA	9,49
A	10,99
B	13,49
C	15,49
D	19,99

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023 dle Zonky.cz, n.d. f

Na základě informací uvedených na webových stránkách společnosti Zonky vyplývá, že rating 4,99 % až 8,49 % patří na celém českém trhu mezi nadprůměrné. Zákazník, kterému je přidělen rating 4,99 %, je považován za vysoce bonitního zákazníka se skvělou platební morálkou. Naopak zákazník s ratingem 19,99 % patří mezi nejrizikovější zákazníky. (zonky.cz, n. d. f)

Jak již bylo zmíněno, rating přesně odpovídá roční úrokové sazbě a ukazuje pravděpodobnost toho, že zákazník přestane splácet. S rizikem je přímo spjat úrok a výnos. Čím je riziko vyšší, tím je i úrok pro žadatele o půjčku vyšší. Ovšem pro investora by to znamenalo jistou pravděpodobnost vyššího výnosu. (Zonky.cz, n.d. f)

Na následujícím obrázku jsou přehledně zobrazené jednotlivé roční úrokové sazby, očekávané rizikové náklady, investorský poplatek a očekávaný výnos.

Obr. 11: Přehledné zobrazení vlivu ratingu (úroku p.a.) na očekávaný výnos

Úrok p.a. (%)	4,99	5,99	6,99	8,49	9,49	10,99	13,49	15,49	19,99
Očekávané rizikové náklady (%)	0,006	0,008	0,011	0,017	0,022	0,03	0,041	0,052	0,082
Investorský poplatek (%)	0,50	1,00	1,50	2,20	2,50	3,00	3,50	4,00	5,00
Očekávaný výnos (%)	3,93	4,22	4,38	4,64	4,78	5,01	5,88	6,26	6,84

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023 dle Zonky.cz, n.d.

4.1.2 Úroková sazba

Pro žadatele o půjčku je důležitá také výše úrokové sazby, která se v drtivé většině uvádí v podobě roční sazby. Úroková sazba u peer to peer platform může záviset na nabídce konkrétních investorů, ale i na samotné platformě u které spotřebitel žádá o půjčku. Mimo úrokové sazby je důležité, aby si klient při žádosti o půjčku ověřil poplatky, které bude nutné zaplatit. Nejzákladnějším poplatkem je poplatek platformě za zprostředkování úvěru. Další náklady mohou být spojeny s výpisem z Centrální evidence exekucí nebo výpisy z bankovních či nebankovních registrů, případně z registru dlužníků SOLUS. Někteří investoři u vybraných peer to peer platform mohou požadovat další záruky např. zástavu nemovitosti. Řada poplatků neboli sankcí vzniká v případě, že dlužník nebude úvěr řádně splácet. Jakmile dojde k prodlení splátky, vznikají dlužníkovi úroky z prodlení nebo smluvní pokuty, které jsou často ve výši několika procent z dlužné částky. Některé peer to peer platformy si účtují také proplacení účelně vynaložených nákladů za odeslání upomínek. Dlužník by si měl dát také pozor na tzv. zesplatnění úvěru. Pokud bude spotřebitel dlužit splátku delší dobu, mohou peer to peer platformy provést zesplatnění půjčky. To znamená, že dlužník nebude smět dále svůj dluh umořovat v pravidelných splátkách. Věřitel bude požadovat po dlužníkovi celou částku najednou. Lhůta, kdy dojde k zesplatnění úvěru, činí u většiny platform jeden až dva měsíce prodlení splátek. Se zesplatněním pak souvisí další smluvní pokuty nebo případně zákonný úrok z prodlení. (Peníze.cz, 2017)

4.1.3 RPSN

Ukazatel roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr má velmi známou zkratku RPSN. Tento ukazatel souhrnně zatěžuje celkové náklady spotřebitelského úvěru, vyjádřené jako roční procentní podíl z celkové výše daného spotřebitelského úvěru. Smyslem zavedení ukazatele RPSN bylo umožnit objektivnější pohled na výhodnost spotřebitelského úvěru a zároveň možnost srovnání nabídek od různých finančních institucí. Samotná výše roční úrokové sazby nevypovídá dostatečně věrně o celkových nákladech, které z úvěru plynou. A to proto, že se do této sazby nepromítají další náklady, které spotřebitel musí v souvislosti s daným úvěrem zaplatit. Naopak při výpočtu ukazatele RPSN se vedle úrokové sazby a struktury splátek jistiny a úroků zohlední i následující náklady:

- poplatky spojené s posouzením žádosti o úvěr,
- poplatky, které souvisejí s uzavřením smlouvy např. administrativní poplatky,
- poplatky za převod finančních prostředků a za vedení úvěrového účtu,
- platby za pojištění nebo záruku v případě neschopnosti spotřebitele splácet úvěr, a to z důvodu jeho pracovní neschopnosti, invalidity, nezaměstnanosti či smrti, pokud je podmínkou poskytnutí spotřebitelského úvěru,
- platby určitých provizí.

(Česká národní banka, n.d.)

Zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru ukládá všem osobám nabízejícím nebo poskytujícím spotřebitelské úvěry v rámci své podnikatelské činnosti či v rámci samostatného výkonu povolání, povinnost seznámit spotřebitele o výši ukazatele RPSN. Tento údaj musí být obsažen nejen v reklamě, ale vždy v informacích, které jsou povinně poskytovány před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru a ve smlouvě samotné. Obecně lze konstatovat, že čím je RPSN nižší, tím je pro spotřebitele nabízený úvěr levnější. (Česká národní banka, n.d.)

Konkrétně peer to peer platforma Zonky do RPSN započítává úrok a jeden jediný poplatek ve výši 2 % z půjčované částky. Tato dvě procenta představují odměnu za provedenou práci. (Zonky.cz, n. d. g)

Pro srovnání bankovní společnosti Česká spořitelna a. s. zohledňuje v RPSN ukazateli všechny poplatky a úroky. Do výpočtu RPSN vstupuje výše úvěru, roční úroková sazba,

výše splátek a poplatků, ale také termín, ve kterém byl úvěr poskytnut. (Česká spořitelna, n.d. a)

4.1.4 Pojištění schopnosti splácet

Bankovní a nebankovní registr klientů zaznamenal, že v květnu roku 2022 vzrostlo zadlužení obyvatel v České republice o 407 miliard korun českých, čímž bylo dosaženo celkové částky 3,07 bilionu korun českých. To je poprvé, kdy v České republice přesáhlo zadlužení hranici tří bilionů. Zároveň se čeští obyvatelé řadí mezi spořádané dlužníky, protože se více než dříve pojišťují proti neschopnosti splácet, ať už z důvodu možné ztráty zaměstnání nebo dlouhodobé nemoci. (Měšec.cz, 2022)

Spotřebitelé si mohou úvěr pojistit na schopnost splácet. Pojištění neposkytují přímo instituce, u kterých si spotřebitel vzal úvěr, ale pojišťovny, se kterými jsou tyto instituce smluvně vázané. Pojištění schopnosti splácet spotřebitelský úvěr se vztahuje u drtivé většiny bank na smrt, invaliditu II. nebo III. stupně, pracovní neschopnost od 30. dne a na ošetřování člena rodiny od 30. dne. (Měšec.cz, 2022)

5 Modelové příklady

Peer to peer půjčky představují jistou alternativu k tradičním bankovním produktům. Peer to peer platformy působí na finančním trhu již několik let.

V této kapitole budou sestaveny celkem tři modelové příklady, které budou zaměřené na srovnání produktů, které nabízejí bankovní instituce a peer to peer platformy. První příklad bude zaměřen na srovnání bankovního úvěru a peer to peer půjčky z pohledu žadatele. Druhý modelový příklad bude zaměřen na srovnání spořicího účtu a investice do peer to peer půjčky. Třetí a zároveň poslední modelový příklad v této práci bude zaměřen na srovnání investice u bankovní instituce a u peer to peer platformy. Na konci každého modelového příkladu bude provedeno zhodnocení variant z pohledu výhodnosti pro žadatele. Následně bude provedeno celkové zhodnocení modelových příkladů.

Informace potřebné pro zpracování následujících modelových příkladů byly veřejně dostupné na webových stránkách daných společností. Pouze bankovní společnost Česká spořitelna a. s. poskytla pro tyto modelové příklady detailnější informace. Peer to peer platforma Zonky byla také kontaktována, ale bohužel na žádný z dotazů, který byl vznesen, ať už v telefonické či emailové podobě, nereagovala. Proto ke zpracování modelových příkladů budou využity informace volně dostupné na webových stránkách společnosti. Výpočty v modelových příkladech mají pouze informativní charakter.

5.1 Modelový příklad č. 1 – srovnání bankovního úvěru a peer to peer půjčky

Pro vypracování prvního modelového příkladu byly vybrány bankovní společnosti Česká spořitelna a. s., MONETA Money Bank a. s. a peer to peer platformy Zonky a Bankerat a. s.

Česká spořitelna a. s. je bankovní instituce s nejdelsí tradicí na českém trhu a téměř 200 let se snaží naučit veřejnost hospodařit s finančními prostředky. Své služby nabízí jednotlivcům, malým a středním podnikům, a také městům a obcím. Z tohoto důvodu byla Česká spořitelna a. s. vybrána. (Česká spořitelna, n.d. b) Druhou bankovní společností pro tento modelový příklad je MONETA Money Bank a. s., dále jen MONETA, která na českém trhu působí od roku 1998. (Moneta, n.d.) Společnost Zonky byla zvolena proto, že je největší a nejznámějším českým peer to peer portálem.

V modelovém příkladu č. 1 bude provedeno srovnání bankovního úvěru od společnosti Česká spořitelna a. s. a od společnosti MONETA s peer to peer půjčkou od společnosti Zonky a Bankerat.

Úrokové sazby se u bankovních institucí odvíjejí především od bonity daného klienta. V tomto modelovém příkladu se jedná o klienta s nízkým rizikem. Fyzická osoba zde bude představovat bezproblémového žadatele, který bude úvěr splácet včas a pravidelně. V modelovém příkladu budou brány v potaz celkové náklady vynaložené na získání půjčky. Pro srovnání jednotlivých půjček bude využit také ukazatel RPSN. Nebudou zde zohledňovány náklady, které by se mohly, vyskytnou v průběhu splácení půjčky např. sankce za zpožděné splátky. Dále bude zobrazen způsob řešení prodlení splátek, nejprve u České spořitelny a. s. a následně u peer to peer platformy Zonky.

Pokud by se klient v případě bankovního úvěru u České spořitelny a. s. zpozdil se splátkou, byl by mu po uplynutí lhůty, během které by ho banka upozorňovala na neproběhlou splátku, 10. den prodlení účtován poplatek 300 Kč na úhradu nákladů spojených s prodlením. Další poplatky ve výši 900 Kč jsou účtovány 40. a 70. den prodlení. Za každý den prodlení klient zaplatí také úrok ve výši REPO sazby zvýšené o 8 % z dlužné částky. (Česká spořitelna, n.d. c)

V případě zpoždění splátky u peer to peer platformy Zonky je způsob řešení následující. Pokud klient se společností Zonky nekomunikuje, jsou klientovi nejprve účtovány náklady spojené s vymáháním dané pohledávky a smluvní pokuta ve výši 500 Kč. Pokud se klient zpozdí s předáním potvrzení o splacení či ukončení smlouvy refinancovaného úvěru, kreditní karty, kontokorentu či leasingové smlouvy při refinancování, může společnost Zonky po klientovi požadovat zaplacení smluvní pokuty ve výši 1 % z celkové výše úvěru sjednané v uzavřené smlouvě. (Zonky.cz, n.d. g)

V případě prodlení splátky může dojít k zesplatnění, které bylo již v práci blíže vysvětleno. Zonky může po klientovi požadovat vrácení celé dosud nesplacené jistiny včetně dlužného úroku a případných jiných plateb např. smluvní pokuty. Při zesplatnění může Zonky klientovi naúčtovat roční úrokovou sazbu, která je sjednaná ve smlouvě. Nebo může naúčtovat, jako tomu bylo v případě nesplacení bankovního úvěru u České spořitelny a. s., úrok z prodlení ve výši REPO sazby stanovené Českou národní bankou navýšené o 8 % dle platného nařízení vlády. (zonky.cz, n.d. g)

Základní parametry modelového příkladu č. 1

Parametry modelového příkladu jsou sestaveny pro fyzickou osobu ve věku 26 let. Požadovaný úvěr byl zvolen ve výši 150 000 Kč se splatností 7 let (84 měsíců) a jedná se o neúčelovou půjčku.

Bankovní úvěr od České spořitelny a. s.

U České spořitelny dostane výhodnější úrok klient, který si posílá výplatu, mzdu či důchod na účet nebo neměl insolvenční či exekuci. Výše úroku a doba splatnosti závisí na bonitě klienta, záznamech v úvěrovém registru a na hospodaření klienta s finančními prostředky na osobním účtu. Poplatek za vyřízení úvěru, který zahrnuje např. administrativu spojenou s přijetím úvěru a následné zpracování smluvní dokumentace, je v případě vyřízení přes internetové bankovníctví zdarma. Pokud by žádost byla vyřizována přes telefonního bankéře či na pobočce, tvoří poplatek 1 % z výše poskytnutého úvěru, maximálně 5 000 Kč. V tomto modelovém příkladu bude žádost vyřizována přes internetové bankovníctví.

Jak již bylo zmíněno, výše půjčky činí 150 000 Kč. Doba splácení činí 84 měsíců a úroková sazba je 6,93 % ročně. Měsíční splátka je ve výši 2 259 Kč. Měsíční poplatek za správu úvěru je 0 Kč, RPSN je ve výši 7,7 % a celková částka, kterou žadatel splatí je ve výši 191 256 Kč.

Bankovní úvěr od MONETA Money Bank a. s.

MONETA nabízí svým zákazníkům úrok již od 6,31 % ročně a RPSN od 6,49 %. V tomto modelovém příkladu bude roční úroková sazba ve výši 7,77 % a RPSN ve výši 8,04 %. Měsíční splátka při daných parametrech je ve výši 2 321 Kč. Dlužník celkem zaplatí 194 946 Kč. Poplatek za poskytnutí úvěru při vyřízení online je nulový. V případě, že by byl bankovní úvěr vyřizován online, zákazníkovi by nebyl účtován žádný poplatek. V případě vyřízení poskytnutí úvěru na pobočce či po telefonu, je účtován zákazníkovi jednorázový poplatek ve výši 1 995 Kč. Zde bude úvěr opět vyřizován online.

Peer to peer půjčka od společnosti Zonky

Úrok se u společnosti Zonky pohybuje v rozmezí 4,99 % až 19,99 % ročně. Úrok je určován složitým výpočtem, kterým společnost odhaduje, jak budou splátky zasahovat klientovi do běžného života a jak velké riziko plyne investorům v případě nesplacení. Čím vyšší je riziko, tím větší je úrok. Do výpočtu úroku vstupuje celá řada dalších faktorů. Téměř polovina klientů dosáhne na úrok 6,99 %. Tento modelový příklad je však sestaven na nejnižší nabízenou roční úrokovou sazbu. Poplatek za sjednání peer to peer půjčky u společnosti Zonky je vždy ve výši 2 % z půjčené částky.

Peer to peer půjčka je zde s úrokovou sazbou 4,99 % ročně. Měsíční splátka je ve výši 2 163 Kč. RPSN činí 5,74 %. Celkem žadatel zaplatí 181 646 Kč, tato částka zahrnuje i 2 % odměny z celkové výše půjčky za práci společnosti Zonky. Tuto odměnu automaticky zahrnuje společnost do prvních splátek a žádné jiné poplatky již neúčtuje.

Peer to peer půjčka od společnosti Bankerat

Peer to peer platforma Bankerat účtuje svým klientům vždy jednorázový poplatek ve výši 3 469 Kč.

Při výše zmíněných parametrech je měsíční splátka od společnosti Bankerat ve výši 2 855 Kč s roční úrokovou sazbou 11,50 %. RPSN je ve výši 15,54 %. Jednorázový poplatek za zpřístupnění peer to peer platformy Bankerat činí 3 469 Kč. Celková částka splatná dlužníkem činí 239 820 Kč.

Pro přehlednost byly výše zmíněné údaje zapsány do následující tabulky.

Tab. č. 1: Porovnání bankovního úvěru a peer to peer půjčky

Poskytovatel půjčky	Měsíční splátka (Kč)	Úroková sazba p. a. (%)	RPSN (%)	Celkem (Kč)
Česká spořitelna a. s.	2 259	6,93	7,7	191 256
MONETA Money Bank a. s.	2 321	7,77	8,04	194 946
Zonky	2 163	4,99	5,74	181 646
Bankerat	2 855	11,50	15,54	239 820

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Z údajů v tabulce č. 1 vyplývá, že pro žadatele dle parametrů tohoto modelového příkladu by byla nejvýhodnějším poskytovatelem peer to peer společnost Zonky. Druhá nejlepší varianta je naopak od bankovní instituce, konkrétně od České spořitelny a. s. Pokud by si klient vybral tento bankovní úvěr, zaplatil by za 7 let o 9 610 Kč více, oproti zmíněné peer to peer půjčce. Nejméně výhodnou nabídkou je pro žadatele varianta od peer to peer společnosti Bankerat, kde klient zaplatí o 89 820 Kč více, než si půjčil. A zároveň zde spotřebitel zaplatí jednorázový poplatek ve výši 3 469 Kč. U Zonky je poplatek za zprostředkování také, ale pouze ve výši 2 % z půjčené částky, které v tomto příkladu tvoří 3 000 Kč (2 % ze 150 000 Kč). Zároveň je tento poplatek zahrnut v celkové ceně, kterou spotřebitel zaplatí. Což u společnosti Bankerat není, v tomto případě dlužník zaplatí celkem 239 820 Kč plus daný poplatek.

Společnost Zonky a Česká spořitelna a. s. nabízejí žadateli nejnižší roční úrokovou sazbu i RPSN. Jak již bylo v práci zmíněno, právě ukazatel RPSN je pro zákazníka důležitější než úroková sazba. Peer to peer platforma Bankerat nabízí více než dvakrát tak velké RPSN než společnost Zonky. Bankovní instituce MONETA nabízí klientovi RPSN ve výši 8,04 %, což je pouze o 0,34 % více než výše RPSN od České spořitelny. Rozdíl tedy netvoří ani 1 %, což znamená, že by klient mohl zvážit i tuto nabídku.

Z porovnání vyplynulo, že nejlepšími variantami pro žadatele jsou nabídky od peer to peer společnosti a od bankovní instituce. Následně bude provedeno srovnání, které bude zaměřené pouze na tyto dvě varianty. Tedy na bankovní úvěr od České spořitelny a. s. a na peer to peer půjčku od společnosti Zonky.

Výše měsíční splátky se liší pouze o 96 Kč. Pokud by si tedy žadatel zvolil variantu bankovního úvěru, zaplatil by každý měsíc o 96 Kč více než v případě peer to peer půjčky. Co se týče celkové částky, kterou žadatel zaplatí je opět nižší v případě peer to peer půjčky. Celková částka je ve výši 181 646 Kč a zahrnuje i 2 %, která tvoří poplatky za provedenou práci společnosti.

Při výběru zda žádat o půjčku u bankovní instituce nebo u peer to peer platformy by se měl dlužník rozhodovat na základě dalších parametrů např. způsobu řešení v případě prodlení splátek či možného pojištění. Způsob řešení v případě, že se spotřebitel zpozdí se splátkou, byl konkrétně pro Českou spořitelnu a. s. i pro společnost Zonky již výše popsán. V obou případech mají společnosti právo na úrok z prodlení ve výši REPO sazby stanovené Českou národní bankou navýšené až o 8 %. Další poplatky a sankce spojené

s prodlením splátek jsou rozdílné i dle doby prodlení. Záleželo by tedy na konkrétní situaci, na které by bylo možné tyto sankce srovnat. Obě společnosti také nabízejí svým klientům pojištění. Zonky nabízí klientům záchrannou vestu, která jim pomůže v těžkých situacích např. při ztrátě zaměstnání nebo onemocnění. Klienti si mohou odložit splátky či získat pojistné plnění, které jim pomůže splácet danou půjčku. I Česká spořitelna a. s. nabízí svým klientům pojištění, které mohou využít např. v případě nemoci, ztrátě zaměstnání či zrušení živnosti. Obě společnosti tedy nabízejí klientovi řešení v případě potřeby. Opět by záleželo na konkrétní situaci, aby mohlo být provedené relevantní srovnání.

Každý spotřebitel má své subjektivní parametry, které mohou být rozhodující pro výběr půjčky např. důvěra v danou společnost, reference od nejbližšího okolí nebo dřívější zkušenost.

5.2 Modelový příklad č. 2 - porovnání spořicího účtu a investice do peer to peer půjčky

Pomocí modelového příkladu č. 2 bude provedeno srovnání spořicího účtu a investice do peer to peer půjčky. Pro tento modelový příklad bude zvolena bankovní instituce Česká spořitelna a. s. a peer to peer platforma Zonky.

Zonky nabízí svým zákazníkům investiční produkt Rentiér, který je založen na principu automatické alokace vložených finančních prostředků pomocí speciálního algoritmu do jednotlivých pohledávek, které jsou tvořené různými spotřebitelskými úvěry. Investiční produkt Zonky Rentiér nabízí dvě možnosti způsobu investice, a to buď v podobě renty, nebo reinvestice. První možnost „renta“ znamená, že spotřebitel vloží jediný vklad v minimální výši 10 000 Kč a každý měsíc mu bude z tohoto vkladu vyplacen výnos. Druhá varianta investování je v podobě „reinvestice“, kdy investor opět vloží první vklad v minimální výši 10 000 Kč, ale zároveň vkládá pravidelný měsíční vklad v libovolné výši až do 100 000 Kč. V této variantě dochází ke složenému úročení a klient tímto způsobem může více zhodnotit své vklady. (Zonky.cz, n.d. d)

Česká spořitelna nabízí svým klientům spořicí účet, na kterém má fyzická osoba přístup ke svým finančním prostředkům ihned kdykoli bude potřebovat, bez jakýchkoliv poplatků. V případě, že by klient investoval pravidelným pokynem a zároveň by vlastnil Plus účet, Česká spořitelna a. s. mu nabízí roční úrok ve výši 5 % z uspořené částky až do výše 200 000 Kč. V tomto modelovém příkladu se ovšem jedná pouze o jednorázový vklad, a proto má klient na výběr pouze následující dvě varianty úročení. Pokud fyzická osoba vlastní Plus účet, jsou vklady do 200 000 Kč úročeny roční úrokovou sazbou 4 %. Pokud klient vlastní Standard účet, jsou vklady úročeny pouze 0,2 % ročně, opět do limitu 200 000 Kč. Pro obě varianty platí, že výše úrokové sazby činí 0,01 % ročně pro částku nad výše zmíněný limit, tedy nad 200 000 Kč. (Česká spořitelna, n.d. d)

Dle zákona o daních z příjmu jsou výnosy z úroků na spořicíh účtech zdaněny srážkovou daní ve výši 15 %. Proto připsané úroky z vložené částky budou na spořicím účtu u České spořitelny a. s. zatíženy srážkovou daní 15 %.

I v případě Zonky Rentiéra jsou přijaté úroky z investice, označovány za kapitálový příjem dle §8 ods. 1 písm. g) zákona č. 586/199 Sb., o daních z příjmů. Existují situace, kdy výnosy z investičního produktu Rentiér nepodléhají zdanění. A to v případě, že jsou splněny všechny níže uvedené podmínky zároveň:

- klient má pouze jedno zaměstnání, kde příjem nepřesahuje 48 násobek průměrné mzdy,
- klient nemá žádné další investiční produkty např. podílové fondy vlastněné 3 roky a více, ani jiné druhy příjmů např. příjmy z pronájmu,
- klient nemá ze Zonky Rentiéra příjem vyšší než 6 000 Kč za kalendářní rok.

(Zonky.cz, n.d. h)

Základní parametry modelového příkladu č. 2

V tomto příkladu bude provedeno srovnání investice u peer to peer platformy Zonky Rentiér v podobě „renty“ a spořicího účtu u České spořitelny a. s.

Parametry jsou sestaveny pro investici fyzické osoby v podobě jednorázového vkladu ve výši 200 000 Kč. Fyzická osoba ukládá tento vklad na dobu pěti let.

K výpočtu budoucí hodnoty jednorázového vkladu před zdaněním bude využit následující vzorec.

$$K_n = K_0 * (1 + i)^n \quad (1)$$

Kde: K_n ... budoucí hodnota kapitálu

K_0 ... současná hodnota kapitálu

i ... roční úroková sazba

n ... počet let

(Finanční matematika, n.d.)

Dle následujícího vzorce bude vypočtena budoucí hodnota vkladu po zdanění.

$$K_n = K_0 * (1 + i * (1 - i_{tax}))^n \quad (2)$$

Kde: K_n ... budoucí hodnota kapitálu

K_0 ... současná hodnota kapitálu

i ... roční úroková sazba

i_{tax} ... srážková daň (15 %)

n ... počet let

(Finanční matematika, n.d.)

5.2.1 Investice u peer to peer platformy Zonky Rentiér – „renta“

Jak již bylo v práci zmíněno, v tomto modelovém příkladu bude zobrazena varianta investování v podobě Zonky Rentiér – „renta“.

Očekávaný hrubý výnos u společnosti Zonky je ve výši 8,7 % ročně, ve kterém ale není zohledněn poplatek za správu portfolia, který činí 1,5 % ročně z proinvestované částky a očekávané rizikové náklady 1,41 % ročně. Konečný výnos lze tedy očekávat na úrovni 5,79 % ročně. Při výběru finančních prostředků nejsou účtovány žádné poplatky.

Pomocný výpočet nezbytný pro tento modelový příklad

Zde bude proveden výpočet budoucí hodnoty jednorázového vkladu před a po zdanění.

Současná hodnota je zde ve výši 200 000 Kč, roční úroková sazba ve výši 5,79 % a srážková daň je ve výši 15 %. Doba investování je zde ve výši 5 let. Pro přehlednost jsou tyto údaje shrnuty níže.

$$K_0 = 200\,000 \text{ Kč}$$

$$i = 5,79 \%$$

$$i_{tax} = 15 \%$$

$$n = 5 \text{ let}$$

Výpočet budoucí hodnoty vkladu před zdaněním dle vzorce č. 1.

$$K_n = 200\,000 * (1 + 0,0579)^5$$

$$\mathbf{K_n = 265\,004 \text{ Kč}}$$

Budoucí hodnota vkladu před zdaněním po pěti letech bude ve výši 265 004 Kč.

Výpočet budoucí hodnoty vkladu po zdanění dle vzorce č. 2.

$$K_n = 200\,000 * (1 + 0,0579 * (1 - 0,15))^5$$

$$\mathbf{K_n = 254\,304 \text{ Kč}}$$

Budoucí hodnota vkladu po zdanění bude po pěti letech ve výši 254 304 Kč.

5.2.2 Spořicí účet u České spořitelny a. s.

V práci již bylo zmíněno, že výše úrokové sazby na spořicí účet se odvíjí od typu účtu, který daný klient vlastní. V tomto modelovém příkladu budou zobrazeny obě varianty. Nejprve varianta Plus účtu, na kterém jsou vklady do výše 200 000 Kč ročně úročeny ve výši 4 % a poté varianta Standard účtu, na kterém jsou vklady ročně úročeny 0,2 %, opět do výše 200 000 Kč.

Pomocné výpočty nezbytné pro tento modelový příklad

I zde bude proveden výpočet budoucí hodnoty jednorázového vkladu před a po zdanění. Pro výpočty budoucích hodnot zde budou opět využity vzorce č. 1 a č. 2.

Současná hodnota je zde opět ve výši 200 000 Kč, roční úroková sazba je v první variantě ve výši 4 % a v druhé variantě ve výši 0,2 %. Srážková daň činí 15 %. Finanční prostředky jsou uloženy na spořicí účet po dobu pěti let. Tyto údaje jsou pro lepší přehlednost shrnuty níže. Roční úroková sazba, která je garantovaná na Plus účtu, je označena „ i_1 “ a roční úroková sazba garantovaná na Standard účtu je zde označena „ i_2 “.

$$K_0 = 200\,000 \text{ Kč}$$

$$i_1 = 4 \%$$

$$i_2 = 0,2 \%$$

$$i_{tax} = 15 \%$$

$$n = 5 \text{ let}$$

Výpočty pro variantu „Plus účet“

Výpočet budoucí hodnoty jednorázového vkladu před zdaněním dle vzorce č. 1.

$$K_n = 200\,000 * (1 + 0,04)^5$$

$$K_n = 243\,331 \text{ Kč}$$

Za pět let klient celkem naspoří částku ve výši 243 331 Kč.

Výpočet budoucí hodnoty vkladu po zdanění dle vzorce č. 2.

$$K_n = 200\,000 * (1 + 0,04 * (1 - 0,15))^5$$

$$K_n = 236\,392 \text{ Kč}$$

Budoucí hodnota spoření bude po pěti letech po zdanění ve výši 236 392 Kč.

Výpočty pro variantu „Standard účet“

Výpočet budoucí hodnoty jednorázového vkladu před zdaněním dle vzorce č. 1.

$$K_n = 200\,000 * (1 + 0,002)^5$$

$$K_n = 202\,008 \text{ Kč}$$

Po pěti letech fyzická osoba naspoří celkem částku ve výši 202 008 Kč.

Výpočet budoucí hodnoty vkladu po zdanění dle vzorce č. 2.

$$K_n = 200\,000 * (1 + 0,002 * (1 - 0,15))^5$$

$$K_n = 201\,706 \text{ Kč}$$

Budoucí hodnota spoření bude po pěti letech po zdanění ve výši 201 706 Kč.

Celkové zhodnocení vkladu v případě spořicího účtu u České spořitelny a. s. bude u varianty „Plus účet“ ve výši 36 392 Kč a u varianty „Standard účet“ ve výši 1 706 Kč

Pro přehlednost byly výše zmíněné údaje zapsány do následující tabulky č. 2.

Tab. č. 2: Porovnání spořicího účtu a peer to peer investice

Poskytovatel	Investice / vklad (Kč)	Úroková sazba p. a. (%)	Budoucí hodnota vkladu před zdaněním (Kč)	Budoucí hodnota vkladu po zdanění (Kč)	Celkové zhodnocení vkladu (Kč)
Zonky Rentiér – „renta“	200 000	5,79	265 004	254 304	54 304
Česká spořitelna a. s., spořicí účet – Plus účet	200 000	4,0	243 331	236 392	36 392
Česká spořitelna a. s., spořicí účet – Standard účet	200 000	0,2	202 008	201 706	1 706

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Z údajů v tabulce č. 2 vyplývá, že výhodnější je pro investora v tomto modelovém příkladu varianta v podobě jednorázové investice do investičního produktu Zonky Rentiér. Celkové zhodnocení provedené investice 200 000 Kč bude po pěti letech ve výši 54 304 Kč. U spořicího účtu u České spořitelny a. s. bude po pěti letech zhodnocení ve variantě Plus účtu v hodnotě 36 392 Kč a ve variantě Standart účtu ve výši 1 706 Kč.

Spořicí účet patří mezi nejběžnější způsob, jak lze zhodnotit své úspory. Na spořicí účet mohou klienti vkládat své finanční prostředky libovolně a záleží na daném klientovi, zda se rozhodne vkládat na účet finanční prostředky pravidelně nebo v podobě jednorázového vkladu. To může nastat např. v případě, kdy klient vypoví stavební spoření a tyto finanční prostředky uloží na spořicí účet, kde se mu budou i nadále zhodnocovat. Důvodů vložení finančních prostředků právě na spořicí účet existuje celá řada. To může být zapříčiněno tím, že spořicí účet často nabízí vyšší zhodnocení vkladů než běžný účet.

Pokud by klient zvolil variantu spořicího účtu u České spořitelny a. s., již z výše roční úrokové sazby je zřejmé, že výhodnější varianta je v případě Plus účtu. Zde je klientovi garantovaná roční úroková sazba 4 %, do výše vkladu 200 000 Kč. Důvod proč by klient nezvolil variantu Plus účtu, může být z důvodu výše měsíčního poplatku. V případě Standard účtu je měsíční poplatek ve výši 0 Kč. Měsíční poplatek u Plus účtu se pohybuje v rozmezí 0 – 100 Kč. Pro získání nulového poplatku, je nutné zaplatit alespoň 4x měsíčně debetní nebo kreditní kartou. (Česká spořitelna, n.d. e)

5.3 Modelový příklad č. 3 – srovnání investice u bankovní společnosti a investice u peer to peer platformu

Třetím a zároveň posledním modelovým příkladem v této práci bude srovnání investice u bankovní společnosti a investice u peer to peer platformy. V současné době i bankovní instituce nabízejí svým klientům možnost zhodnocení svých volných finančních prostředků prostřednictvím investice.

I pro tento modelový příklad bude zvolena společnost Česká spořitelna a. s. a peer to peer platforma Zonky.

Investovat u České spořitelny a. s. může každý. Stačí pouze, pokud bude investovat v hodnotě minimálně 300 Kč měsíčně. Dále si klient musí vybrat investiční strategii, kterou preferuje. Na výběr má ze čtyř strategií. První strategie je konzervativní, která je vhodná pro klienty, kteří kladou důraz především na nízké riziko a upřednostňují ho před možným zhodnocením. Zároveň jsou ochotni akceptovat jen velmi malé kolísání hodnoty své investice. Další strategie jsou vyvážená, dynamická a odvážná. Odvážná je vhodná pro klienty, jejichž cílem je co nejvyšší zhodnocení a jsou pro to ochotni akceptovat i vyšší rizika. V tomto modelovém příkladu bude zvolena právě tato strategie. (Česká spořitelna, n.d. f)

Základní parametry modelového příkladu č. 3

V tomto příkladu bude provedeno srovnání investice u peer to peer platformy Zonky Rentiér v podobě „reinvestice“ a investice u České spořitelny a. s.

Parametry pro tento modelový příklad jsou sestaveny následovně. Počáteční jednorázový vklad bude ve výši 10 000 Kč. Pravidelný vklad bude ve výši 5 000 Kč, který bude vkládán měsíčně po dobu pěti let.

V tomto modelovém příkladu klient provede nejprve jednorázový počáteční vklad, a poté bude pravidelně po dobu pěti let vkládat měsíčně výše zmíněnou částku. Budoucí hodnota jednorázového počátečního vkladu po zdanění bude vypočtena na základě vzorce č. 2.

Dále je důležité vypočítat budoucí hodnotu annuity po zdanění. Roční úroková sazba je upravena na měsíční úrokové období, a to z důvodu, že klient provádí vklady pravidelně v měsíční periodě.

Pro výpočet bude využit následující vzorec.

$$K_m = K * \frac{(1 + \frac{i}{12} * (1 - i_{tax}))^n - 1}{\frac{i}{12} * (1 - i_{tax})} \quad (3)$$

Kde: K_m ... budoucí hodnota kapitálu

K ... kapitál (anuita)

i ... roční úroková sazba

i_{tax} ... srážková daň (15 %)

n ... počet let

(Finanční matematika, n.d.)

5.3.1 Investice u peer to peer platformy Zonky Rentiér – „reinvestice“

Počáteční jednorázový vklad je ve výši 10 000 Kč a pravidelné měsíční vklady, jsou ve výši 5 000 Kč, které jsou vkládány po dobu pěti let. Celkem spotřebitel naspoří 310 000 Kč. Očekávaný výnos je zde ve výši 5,95 % ročně.

Pomocný výpočet nezbytný pro tento modelový příklad:

Nejprve bude nutné vypočítat budoucí hodnotu jednorázového vkladu ve výši 10 000 Kč a následně budoucí hodnotu měsíční anuity ve výši 5 000 Kč, která je vkládána po dobu pěti let. Pro větší přehlednost jsou tyto údaje shrnuty níže.

$$K_0 = 10\,000 \text{ Kč}$$

$$K = 5\,000 \text{ Kč}$$

$$i = 5,95 \%$$

$$i_{tax} = 15 \%$$

$$n = 5 \text{ let}$$

Výpočet budoucí hodnoty počátečního vkladu po zdanění dle vzorce č. 2

$$K_n = 10\,000 * (1 + 0,0595 * (1 - 0,15))^5$$

$$K_n = 12\,798 \text{ Kč}$$

Budoucí hodnota jednorázového počátečního vkladu po zdanění bude ve výši 12 798 Kč.

Výpočet budoucí hodnoty anuity po zdanění dle vzorce č. 3.

$$K_m = 5000 \frac{(1 + \frac{0,0595}{12} * (1 - 0,15))^{5*12} - 1}{\frac{0,0595}{12} * (1 - 0,15)}$$

$$K_m = 321\ 611\ \text{Kč}$$

Budoucí hodnota anuity po zdanění je ve výši 321 611 Kč. Z výpočtů vyplývá, že fyzická osoba získá po pěti letech celkem **334 409 Kč**. Tato částka byla vypočtena pomocí součtu výše vypočtených budoucích hodnot. Čisté zhodnocení pětileté investice je ve výši 24 409 Kč.

5.3.2 Investice u České spořitelny a. s.

Pokud spotřebitel vloží nejprve první jednorázový vklad ve výši 10 000 Kč, a poté po dobu 5 let bude vkládat měsíčně 5 000 Kč, celkem zainvestuje 310 000 Kč. Očekávaný výnos dle zvolené strategie je ve výši 3,18 % ročně.

Pomocné výpočty nezbytné pro tento modelový příklad

Nejprve bude proveden výpočet budoucí hodnoty počátečního vkladu. Následně budoucí hodnota anuity. Obě hodnoty budou vypočteny po zdanění. Pro přehlednou jsou podstatné údaje níže shrnuty.

$$K_0 = 10\ 000\ \text{Kč}$$

$$K = 5\ 000\ \text{Kč}$$

$$i = 3,18\ \%$$

$$i_{tax} = 15\ \%$$

$$n = 5\ \text{let}$$

Výpočet budoucí hodnoty počátečního vkladu po zdanění dle vzorce č. 2.

$$K_n = 10\ 000 * (1 + 0,0318 * (1 - 0,15))^5$$

$$K_n = 11\ 427\ \text{Kč}$$

Budoucí hodnota počátečního vkladu po zdanění bude po pěti letech ve výši 11 427 Kč.

Výpočet budoucí hodnoty anuity po zdanění dle vzorce č. 3.

$$K_m = 5000 \frac{(1 + \frac{0,0318}{12} * (1 - 0,15))^{5*12} - 1}{\frac{0,0318}{12} * (1 - 0,15)}$$

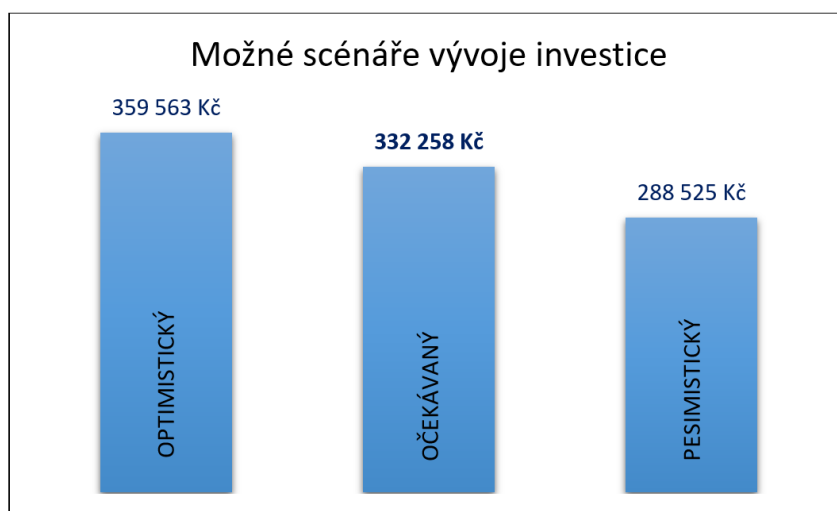
$$K_m = 320\,831 \text{ Kč}$$

Po pěti letech bude budoucí hodnota anuity po zdanění ve výši 320 831 Kč. Fyzická osoba celkem tedy získá částku ve výši **332 258 Kč**. Tato částka byla vypočtena součtem výše vypočtených budoucích hodnot. Čisté zhodnocení této pětileté investice činí 22 258 Kč.

Česká spořitelna a. s. také uvádí možné scénáře vývoje dané investice, které mohou během doby trvání investice nastat. Celkem uvádí tři možné scénáře, a to pesimistický, očekávaný a optimistický. (Česká spořitelna a. s., n.d. f) V případě pesimistického scénáře uvádí společnost roční úrokovou sazbu ve výši – 3,36 %. Klient by v tomto případě získal po pěti letech celkem částku ve výši 288 525 Kč (částka byla vypočtena po zdanění). Při tomto scénáři by klient prodělal 21 475 Kč. Neboť celková částka, kterou klient zainvestoval, činí 310 000 Kč. Oproti tomu v optimistickém scénáři, kde roční úroková sazba činí 6,73 %, by spotřebitel získal celkem 359 563 Kč (částka byla vypočtena opět po zdanění). Zde by čisté zhodnocení investice bylo ve výši 49 563 Kč.

Veškeré možné scénáře vývoje investice jsou zobrazeny na následujícím obrázku.

Obr. 12: Možné scénáře budoucího vývoje investice

Zdroj: vlastní zpracování dle Česká spořitelna, n.d. f

Pro přehlednost byly výše zmíněné údaje zapsány do následující tabulky č. 3.

Tab. č. 3.: Porovnání investice u České spořitelny a. s. a peer to peer platformy Zonky

Poskytovatel	Naspořená částka za 5 let (Kč)	Očekávaný výnos (%)	Budoucí hodnota po zdanění (Kč)	Očekávané celkové zhodnocení (Kč)
Zonky Rentiér – „reinvestice“	310 000	5,95	334 409	24 409
Česká spořitelna a. s.	310 000	3,18	332 258	22 258

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Z údajů v tabulce č. 3 vyplývá, že výhodnější je pro spotřebitele investice u peer to peer platformy Zonky. Celkové očekávané zhodnocení po zdanění je zde o 2 151 Kč vyšší, než je tomu u investice u společnosti České spořitelny a. s. V obou případech je zde minimální částka prvního vkladu. Zatímco u společnosti Zonky je minimální vklad ve výši 10 000 Kč u České spořitelny a.s. činí pouze 300 Kč. Což je poměrně velký rozdíl, který by mohl pro některé klienty znamenat překážku a raději by zvolily investici u společnosti Česká spořitelna a. s. Dalším rozhodujícím faktorem je například strategie, kterou si daný klient vybere. A to z toho důvodu, že každá strategie nabízí klientovi jiný očekávaný roční výnos. Dále závisí také na vývoji investice. Zda nastanou určité nepříznivé okolnosti a investice se bude vyvíjet spíše pesimisticky. Nebo naopak nastane taková situace, že se bude investice vyvíjet optimisticky a klientovi se tak zhodnotí jeho investice tím nejlepším způsobem. Pokud by se v tomto modelovém příkladu investice vyvíjela optimisticky, klient by získal zhodnocení investice ve výši 6,73 %, což je větší hodnocení vkladu než nabízí společnost Zonky. Čisté zhodnocení by zde činilo 49 563 Kč. Ovšem skutečný vývoj investice klient nikdy dopředu nezná. Vždy existují jistá rizika a každý klient by si své investování měl řádně promyslet.

5.4 Celkové zhodnocení modelových příkladů

Modelové příklady byly zaměřeny na srovnání produktů, nabízené od bankovních společností a peer to peer platforem. V prvním modelovém příkladu bylo provedeno srovnání bankovního úvěru a peer to peer půjčky. Ve druhém modelovém příkladu bylo provedeno srovnání peer to peer investice a spořicího účtu. Poslední příklad byl zaměřen na srovnání investice u peer to peer platformy a u bankovní společnosti. Pro první modelový příklad byly zvoleny bankovní instituce Česká spořitelna a. s. a MONETA a peer to peer platformy Zonky a Bankerat. Ve druhém a třetím modelovém příkladu byly srovnávány produkty pouze od bankovní společnosti Česká spořitelna a. s. a peer to peer platforma Zonky.

Z výsledků prvního modelového příkladu vyplynulo, že nejlepší variantou pro klienta je půjčka od společnosti Zonky, která nabízí klientovi nejnižší úrokovou sazbu i RPSN. Druhá nejvýhodnější varianta byla ovšem od bankovní společnosti, konkrétně od České spořitelny a. s.

Ze srovnání, které bylo provedeno ve druhém modelovém příkladu, vyplynulo, že je výhodnější pro klienta investice u peer to peer platformy Zonky než spořicí účet u České spořitelny a. s.

Výsledky třetího modelového příkladu ukázaly, že nejlepší variantou je investice u peer to peer platformy Zonky. Ovšem pokud by se investice vyvíjela u České spořitelny a. s. dle optimistického scénáře, byla by výhodnější pro klienta tato varianta.

Z výsledků těchto tří modelových příkladů vyplynulo, že produkty nabízené od peer to peer platformy Zonky jsou nejvýhodnější variantou. Což prokazuje skutečnost, že konkrétně peer to peer platforma Zonky, představuje pro bankovní instituce jistou konkurenci.

Při rozhodování zda zvolit produkt od peer to peer platformy či bankovní společnosti by měl klient zvážit vždy řadu faktorů. Důležité je zvážit např. bezpečnost, kterou mu daná společnost poskytuje, ostatní podmínky či poplatky. Důležitá může být pro řadu klientů i historie dané společnosti.

Závěr

Modelové příklady byly zaměřeny na porovnání produktů od bankovních institucí a od peer to peer platform. Nejprve bylo provedeno porovnání bankovního úvěru a peer to peer půjčky z pohledu žadatele. Poté bylo provedeno srovnání spořicího účtu a peer to peer investice. Poslední srovnání bylo zaměřeno na investici u bankovní instituce a peer to peer platformy. Ze srovnání vyplynulo, že ve všech modelových příkladech, nejlepší variantou pro spotřebitele, byla varianta od peer to peer platformy, konkrétně od společnosti Zonky. Tyto výsledky potvrdily, že peer to peer platformy mají v současné době na finančním trhu poměrně velké postavení a konkurují bankovním společnostem.

Peer to peer půjčky představují moderní způsob financování majetku a jejich oblíbenost se v České republice každoročně zvyšuje. Jedná se způsob financování, kdy lidé půjčují lidem bez jakéhokoli osobního kontaktu.

Peer to peer platformy nabízejí klientům různé modely se zaměřením na různé rizikové skupiny žadatelů, a také investorů. Při výběru peer to peer platformy, by měl mít investor na paměti i historii platformy. Pro začínajícího investora je vhodné, aby čerpal potřebné informace ze statistik, které jsou volně dostupné. Vhodné je také aby si daný investor prostudoval recenze a zkušenosti stávajících uživatelů. Důležité je čerpat z relevantních zdrojů, které investorovi poskytnou i případnou konstruktivní kritiku. (Konečný, 2022)

Investor si také musí nastavit, jak vysoký výnos vyžaduje, jakou míru rizika je ochoten akceptovat a jakou požaduje likviditu investice. Na základě nastavení těchto hledisek, by měl být investor schopný vyhledat příslušnou platformu. Následně je důležité, aby si investor zjistil, jakým způsobem daná platforma vybírá žadatele, jak ověřuje příjmy a výdaje. Základním pravidlem pro ochranu svých investic, by měl každý investor investovat své peněžní prostředky do více půjček, aby riziko své investice snížil na minimum. Investor tímto způsobem diverzifikuje případné riziko. (Konečný, 2022)

Peer to peer společnosti se neustále vyvíjí a lze očekávat, že i v budoucnu budou mít silné postavení na finančním trhu.

Seznam použitých zdrojů

- A-connect empowering people (2016). *A brief history of the sharing economy and its future path*. Dostupné 10. 9. 2022 z <https://a-connect.com/knowledge/a-brief-history-of-the-sharing-economy-and-its-future-path/>
- Bankerat (n.d.). *Kdo jsme*. Dostupné 7. 2. 2023 z <https://www.bankerat.cz/o-nas/kdo-jsme/>
- Banky.cz (2020). *Peer to peer půjčky: jak funguje hit posledních let*. Dostupné 6. 2. 2023 z <https://www.banky.cz/clanky/peer-to-peer-pujcky-jak-funguje-hit-poslednich-let/>
- Barghoom K., Lindner T., Korth D. (2019). *Invest in P2P lendig: what you should know, how to avoid mistakes and invest successfully*. Independently Published.
- Bondster (n.d.). *Autoinvest – Časté dotazy*. Dostupné 7. 2. 2023 z <https://bondster.com/cz/caste-dotazy/autoinvest/?id=964>
- CrowdfundingHub (n.d.). *Regulation on European Crowdrunding Service Providers (ECSP)*. Dostupné 5. 2. 2023 z <https://www.crowdfundinghub.eu/ecsp/>
- Česká národní banka (n.d.). *Co je ukazatel RPSN?* Dostupné 10. 3. 2023 z <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Co-je-ukazatel-RPSN/>
- Česká spořitelna (n.d. a). *Slovník pojmů. Co je RPSN*. Dostupné 10. 3. 2023 <https://www.csas.cz/cs/financni-slovník/rpsn>
- Česká spořitelna (n.d. b). *O nás. Kdo jsme*. Dostupné 10. 3. 2023 z <https://www.csas.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>
- Česká spořitelna (n.d. c). *Časté dotazy. Co se stane, když neuhradím splátku?* Dostupné 11. 3. 2023 z <https://www.csas.cz/cs/caste-dotazy/co-se-stane-kdyz-neuhradim-splatku>
- Česká spořitelna (n.d. d). *Vyberte si běžný účet od Spořky na míru*. Dostupné 3. 4. 2023 z <https://www.csas.cz/cs/osobni-finance/ucty-karty/srovnani-uctu>
- Česká spořitelna (n.d. e). *Srovnání účtů*. Dostupné 10. 4. 2023 z <https://www.csas.cz/cs/osobni-finance/ucty-karty/srovnani-uctu>
- Česká spořitelna (n.d. f). *Investování. První investování*. Dostupné 11. 3. 2023 z <https://www.csas.cz/cs/osobni-finance/investovani/prvni-investovani>
- Česká televize (2022). *Zájem o hypotéky se snižuje. Jejich sazby stouply na 5,76 procenta*. Dostupné 11. 9. 2022 z <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3529008-zajem-o-hypoteky-se-snizuje-jejich-sazby-stouply-na-576-procenta>
- Daňové a právní aktuality (2017). *Vláda naznačila možnosti regulace sdílené ekonomiky*. Dostupné 11. 9. 2022 z <https://danovky.cz/cs/vlada-naznacila-moznosti-regulace-sdilene-ekonomiky>
- Deloitte (2017). *Sdílená ekonomika – Bohatství bez vlastnictví*. Dostupné 10. 11. 2022 z <https://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/deloitte-analytics/articles/sdilena-ekonomika-studie.html>
- Digital ing (2022). *Learning from the Controversy*. Dostupné 10. 9. 2022 z <https://www.digital.ink/blog/airbnb-logo/>
- Dvořák, P. (2005). *Bankovníctví pro bankéře a klienty* (3. vyd.). Linde.

- Entuzio (2023). *Nejlepší platformy na P2P půjčky 2023 – recenze a jak začít?* Dostupné 28. 3. 2023 z <https://entuzio.cz/p2p-pujcky/>
- Explore P2P (2022). *New P2P regulations are coming. Here's 8 reasons why P2P will become better and safer.* Dostupné 10. 3. 2023 z <https://explorep2p.com/eu-p2p-rules/>
- Financer.com (n.d.). *P2P půjčky 2023.* Dostupné 25. 2. 2023 z <https://financer.com/cz/pujcky/od-lidi/>
- Finanční matematika (n.d.). *Spoření* Dostupné 15. 4. 2023 z https://www2.karlin.mff.cuni.cz/~portal/fin_mat/?page=sporeni
- Finex.cz (2021). *Bonita klienta – Co to je a proč byste se o ní měli zajímat?* Dostupné 12. 3. 2023 z <https://finex.cz/bonita-klienta-co-to-je-a-proc-byste-se-o-ni-meli-zajimat/>
- GOV.UK (2016). *Peer to peer lending.* Dostupné 6. 2. 2023 z <https://www.gov.uk/guidance/peer-to-peer-lending>
- Harvard Business Law Review (2016). *It Ain't Broke: The Case For Continued SEC Regulation of P2P Lending.* Dostupné 6. 2. 2023 z <https://www.hblr.org/2016/08/it-aint-broke-the-case-for-continued-sec-regulation-of-p2p-lending/>
- ChytryHonza.cz (2018). *Jak funguje sdílená ekonomika v rámci spotřebitelských úvěrů.* Dostupné 11. 9. 2022 z <https://www.chytryhonza.cz/jak-funguje-sdilena-ekonomika-v-ramci-spotrebitelskych-uveru>
- Idnes.cz (2023). *Analytik: EU chystá směrnici o spotřebitelských úvěrech. Co čekat?* Dostupné 8. 2. 2023 z https://www.idnes.cz/finance/hypoteky-a-pujcky/uvery-splatnost-smernice-eu.A230130_122551_pujcky_sov
- Keycafe (n.d.). *The History of the Sharing Economy.* Dostupné 10. 9. 2022 z <https://blog.keycafe.com/the-history-of-the-sharing-economy/>
- Konečný L., Loudavým krokem (2022). *P2P půjčky: Praktický průvodce začínajícího investora.* Dostupné 15. 4. 2023 z <https://loudavymkrokem.cz/p2p-pujcky/>
- Kurzy.cz (2019). *Základní výhody a nevýhody P2P půjček poskytovaných v České republice.* Dostupné 7. 2. 2023 z <https://www.kurzy.cz/zpravy/512491-zakladni-vyhody-a-nevyhody-p2p-pujcek-poskytovanych-v-ceske-republice/>
- Kurzy.cz (n.d.). *Žádost o P2P půjčku.* Dostupné 7. 2. 2023 z <https://www.kurzy.cz/pujcky/jak-zadat-p2p-pujcku/>
- Lidovky.cz (2019). *Zonky se kvůli vstupu na mezinárodní trhy přejmenovává na Benxy. V Česku značka zůstane.* Dostupné 11. 2. 2023 z https://www.lidovky.cz/byznys/spolecnost-zonky-se-kvuli-vstupu-na-mezinarodni-trhy-prejmenovava-na-benxy.A191128_105743_firmy-trhy_ele
- Liška, P. (2014). *Bankovní obchody.* Wolters Kluwer.
- Medium (2020). *Dvě tváře sdílené ekonomiky.* Dostupné 10. 9 2022 z <https://medium.com/edtech-kisk/dv%C4%9B-tv%C3%A1%C5%99e-sd%C3%ADlen%C3%A9-ekonomiky-8f83930765a>
- Měšec.cz (2020). *Revoluce v taxislužbě. Přehledně, co se mění od 1. července 2020.* Dostupné 11. 9 2022 z <https://www.mesec.cz/clanky/revoluce-v-taxisluzbe-prehledne-co-se-meni-od-1-cervence-2020/>

- Měsec.cz (2021). *Lidé půjčují lidé už neplatí, Zonky končí s manuálním investováním*. Dostupné 12. 2. 2023 z <https://www.mesec.cz/clanky/lide-pujcuji-lidem-uz-neplati-zonky-konci-s-manualnim-investovanim/>
- Měsec.cz (2022). *Pojištění schopnosti splácet k úvěrům. Co si pojistíte a u koho?* Dostupné 3. 4. 2023 z <https://www.mesec.cz/clanky/pojisteni-schopnosti-splacet-k-uverum-co-si-pojistite-a-u-koho/>
- MojePeníze.com (n.d.). *Twino – investiční P2P platforma*. Dostupné 12. 3. 2023 z <https://www.mojepenize.com/twino/>
- Moneta (n.d.). *Historie MONETA Money Bank*. Dostupné 10. 4. 2023 z <https://www.moneta.cz/o-nas/historie>
- Okfin (2019). *Zonky.cz – Co jsou a jak přesně fungují P2P půjčky od lidí?* Dostupné 10. 2. 2023 z <https://www.okfin.cz/magazin/zonky-cz-co-jsou-a-jak-presne-funguji-p2p-pujcky-od-lidi/>
- P2PMarketData (2023 a). *The history of Peer-to-Peer Lending*. Dostupné 6. 4. 2023 z <https://p2pmarketdata.com/articles/p2p-lending-history/>
- P2PMarketData (2023 b). *What is Peer-to-Peer (P2P) Lending? How it works*. Dostupné 6. 2. 2023 z <https://p2pmarketdata.com/articles/p2p-lending-explained/>
- P2Ptrh.cz (2023). *Mintos: recenze největšího evropského P2P tržiště po 6 letech investování*. Dostupné 10. 3. 2023 z <https://p2ptrh.cz/mintos-recenze/>
- P2Ptrh.cz (n.d. a). *Bondster – popis platformy*. Dostupnost 13. 4. 2023 z <https://p2ptrh.cz/p2p-platformy/bondster/>
- P2Ptrh.cz (n.d. b). *EstateGuru – popis platformy*. Dostupné 12. 4. 2023 z <https://p2ptrh.cz/p2p-platformy/estateguru/>
- Peníze.cz (2017). *Lidé půjčují lidem. Srovnání P2P platforem*. Dostupné 11. 3. 2023 z <https://www.penize.cz/spotrebitelske-uvery/319506-lide-pujcuji-lidem-srovnani-p2p-platforem>
- Penize.cz (2022). *Nová regulace Airbnb. Jde ubytovacím službám po krku, nebo na ruku?* Dostupné 11. 9. 2022 z <https://www.penize.cz/podnikani/435808-nova-regulace-airbnb-jde-ubytovacim-sluzbam-po-krku-nebo-na-ruku>
- Polar (2022). *P2P půjčka: Co to je a jak se liší od bankovní půjčky?* Dostupné 12. 3. 2023 z <https://polar.cz/zpravy/pr/11000015849/p2p-pujcka-co-to-je-a-jak-se-lisi-od-bankovni-pujcky>
- Portál.POHODA.cz (2018). *Sdílená ekonomika – nový druh podnikání*. Dostupné 10. 9. 2022 z <https://portal.pohoda.cz/pro-podnikatele/uz-podnikam/sdilena-ekonomika-%E2%80%93-novy-druh-podnikani/>
- PPF (n.d.). *Air Bank Group*. Dostupné 11. 2. 2023 z <https://www.ppf.eu/nase-spolecnosti/airbank>
- PPF (n.d.). *Skupina PPF*. Dostupné 6. 2. 2023 z <https://www.ppf.eu/o-skupine-ppf/fakta-a-strategie>
- Půjčky.cz (2015). *P2P půjčky – jsou opravdu výhodné?* Dostupné 11. 2. 2023 z <https://www.pujcky.cz/aktuality-pujcky/p2p-pujcky-jsou-opravdu-vyhodne>
- Půlpánová, S. (2009). *Komerční bankovníctví v České republice*. Oeconomica.

- Rejnuš, O. (2014). *Finanční trhy*. Praha, Česko: Grada Publishing.
- Seznam Zprávy (2023). *Půjčky on-line sice vedou, důvěru ale budují tradiční kamenné pobočky*. Dostupné 10. 4. 2023 z <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-osobni-pujcky-on-line-sice-vedou-duveru-ale-buduji-tradicni-kammenne-pobočky-226902>
- Skrblík (2022). *P2P půjčky – srovnání Zonky, Bankerat 2023*. Dostupné 20. 11. 2022 z <https://www.skrblík.cz/finance/uvery/pujcky/p2p/#Investo%C5%99i>
- Smartfundig (n.d.). *The Difference Between Peer-To-Peer (P2P)&Crowdfunding*. Dostupné 10. 9. 2022 z <https://smartfundig.sg/the-difference-between-peer-to-peer-p2p-crowdfunding/>
- Srovnejto.cz (2023). *Proč mi v bance nepůjčili? Ověřte svůj záznam v registrech*. Dostupné 12. 4. 2023 z <https://www.srovnejto.cz/blog/proc-mi-v-bance-nepujcili-overte-svuj-zaznam-v-registrech/>
- Uber Taxi (n.d.). *Města ve kterých lze využít Uber*. Dostupné 11. 9. 2022 z <https://www.ubertaxi.cz/co-je-uber/mesta/>
- Zákony pro lidi (n.d.). *Zákon č. 257/2016 Sb. Zákon o spotřebitelském úvěru*. Dostupné 10. 3. 2023 z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-257>
- Zonky.cz (2018 a). *Díky půjčkám mezi lidmi vznikla kniha podnikatelských příběhů*. Dostupné 10. 3. 2023 z <https://www.zonky.cz/novinky/diky-pujckam-mezi-lidmi-vznikla-kniha-podnikatelskych-pribehu/>
- Zonky.cz (n.d. b). *Domovská stránka*. Dostupné 10. 11. 2022 z <https://www.zonky.cz/>
- Zonky.cz (n.d. c). *Chceme Zonky ještě více posilovat. V investicích proto budeme dál sázet už jen na Zonky Rentiéra*. Dostupné 10. 3. 2023 z <https://www.zonky.cz/informace-k-ukonceni-manualniho-investovani/>
- Zonky.cz (n.d. d). *Zonky Rentiér*. Dostupné 15. 3. 2023 z <https://www.zonky.cz/rentier/>
- Zonky.cz (n.d. e). *Zonky záchranná vesta*. Dostupné 15. 3. 2023 z <https://www.zonky.cz/pojisteni/>
- Zonky.cz (n.d. f). *Časté dotazy, když chcete půjčovat*. Dostupné 10. 3. 2023 z <https://www.zonky.cz/otazky-a-odpovedi-investor/>
- Zonky.cz (n.d. g). *Poradna. Půjčky*. Dostupné 15. 3. 2023 z <https://www.zonky.cz/co-vas-nejvic-zajima/rubrika/pujcka/>
- Zonky.cz (n.d. h). *Poradna. Investice*. Dostupné 15. 3. 2023 z <https://www.zonky.cz/co-vas-nejvic-zajima/rubrika/investice/>
- Žlutý meloun (n.d.). *Kolektivní půjčování*. Dostupné 20. 11. 2022 z https://www.zlutymeloun.cz/kolektivni-pujcovani?language=cs_CS#o_nas
- 5nej.cz (2022). *Bondster Recenze*. Dostupné 11. 3. 2023 z <https://www.5nej.cz/bondster-recenze/>

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Porovnání bankovního úvěru a peer to peer půjčky	56
Tab. č. 2: Porovnání spořicího účtu a peer to peer investice	63
Tab. č. 3.: Porovnání investice u České spořitelny a. s. a peer to peer platformy Zonky	69

Seznam obrázků

Obr. 1: Logo společnosti Airbnb	14
Obr. 2: Logo společnosti Uber.....	15
Obr. 3: Schéma fungování peer to peer půjček.....	33
Obr. 4: Logo společnosti Zonky	37
Obr. 5: Logo společnosti Bankerat	38
Obr. 6: Logo společnosti Bondster	39
Obr. 7: Logo společnosti Žlutý meloun	41
Obr. 8: Logo společnosti Mintos	42
Obr. 9: Princip fungování tržiště Mintos	43
Obr. 10: Srovnání původního a stávajícího označení ratingu	49
Obr. 11: Přehledné zobrazení vlivu ratingu (úroku p.a.) na očekávaný výnos.....	50
Obr. 12: Možné scénáře budoucího vývoje investice	68

Abstrakt

Knotová, Š. (2023). *Peer to peer půjčky*. [Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: peer to peer půjčky, peer to peer platformy, sdílená ekonomika, bankovní instituce

Tato diplomová práce se zabývá problematikou peer to peer půjček. Hlavním cílem diplomové práce je na základě teoretických východisek identifikovat a zhodnotit fungování peer to peer půjček. Diplomová práce definuje zásadní specifika dané problematiky a její odlišnosti od tradičních bankovních institucí. V teoretické části je nejprve popsáno odvětví sdílené ekonomiky, její historie a současný model, regulace a sektory, ve kterých působí. Dále jsou v práci popsány úvěrové produkty od bankovních institucí. Další kapitola je věnována peer to peer půjčkám. Nejprve je v práci přiblížena historie a vývoj peer to peer půjček, poté právní úprava, charakteristika a výhody a nevýhody peer to peer půjček. Dílčím cílem je na základě třech modelových příkladů porovnat produkty peer to peer platform a bankovních institucí. Modelové příklady budou zaměřeny na srovnání bankovního úvěru a peer to peer půjčky nejprve z pohledu dlužníka a následně z pohledu investora.

Abstract

Knotová, Š. (2023). *Peer to peer loans*. [Master's Thesis, University of West Bohemia].

Key words: peer to peer loans, peer to peer platforms, sharing economy, banking institutions

This diploma thesis deals with the issue of peer to peer loans. The main goal of the thesis is to identify and evaluate the functioning of peer-to-peer loans based on theoretical principles. The diploma thesis defines the fundamental specifics of the issue and its differences from traditional banking institutions. The theoretical part describes the branch of the shared economy, history and current model, regulation and the sectors in which they operate. The work also describes loan products from banking institutions. Another chapter is dedicated to peer to peer loans. First, the work describes the history and development of peer to peer loans, then the legal regulation, characteristics and benefits and disadvantages of peer to peer lending. A partial goal is to compare the products of peer to peer platforms and banking institutions on the basis of three model examples. The model examples will focus on the comparison of a bank loan and a peer-to-peer loan, first from the borrower's point of view and then from the investor's point of view.